ESAD DURAKOVIĆ I LUTVO KURIĆ

KUR'AN

STILSKO I MATEMATIČKO ČUDO

SADRŽAJ

UVOD

Tumačenje *Kur'ana* razvija se otkako je objavljen, te je tako procvala nauka poznata kao egzegeza *Kur'ana* ili tefsir. Literatura u toj oblasti je nepregledna i interpretacijski raznovrsna. Ta činjenica, razumije se, najprije svjedoči o čudesnoj otvorenosti Teksta u nekim njegovim slojevima i aspektima (u nekima je eksplicitan i jednoznačan, kao što su temeljni principi monoteizma, na primjer). Konsekventno, takva otvorenost pokazuje se nužnom s obzirom na zadatak Objave. Naime, Objava eksplicira da stiže svim ljudima i svim vremenima, a to znači kako je neophodno da bude sazdana u svim domenima tako da je mogu razumjeti i prihvatiti ljudi u vremenima različitim toliko da se mogu zvati svjetovima. Drugim riječima, na jednome nivou bilo je shvaćanje Arabljana u 6. vijeku, a na drugome nivou je shvaćanje muslimana u Evropi u 21. vijeku. Činjenica je da i jedni i drugi – kao i svi oni u velikom vremenskom rasponu među njima – imaju svoja suvisla tumačenja *Kur'ana*, koja nisu suprotstavljena, jer se kreću u jednome vrlo širokom horizontu poimanja odnosa među ljudima i kvaliteta dva svijeta. Ta besprimjerna otvorenost *Kur'ana* implicira nešto veoma važno. Naime, iz toga proizlazi kako je *Kur'anu* neprimjerena interpretacijska isključivost, ukoliko ne podriva njegove temeljne vjerske principe. Uprkos toj očiglednosti, danas postoje tzv. autoriteti koji polažu pravo na to da određuju šta jest a šta nije valjano tumačenje *Kur'ana*. Time se nastoji zasvoditi njegova otvorenost, što je u direktnom sukobu sa samim bićem Teksta. Kada je u pitanju tumačenje *Kur'ana*, mogu biti dvije vrste autoriteta – pozitivan i negativan. Pozitivni autoritet je onaj ko nudi suvislo, koherentno i inovativno tumačenje Teksta, pri čemu uvijek dopušta, imajući u vidu njegovu impresivnu otvorenost, i mogućnost drukčijeg tumačenja. Negativni autoritet je onaj ko, pošto-poto, postavlja neku interpretaciju kao jedino valjanu, bilo da je njegova ili nekog drugog tumača. U tefsirskoj nauci ima i danas ove druge vrste autoriteta, ili autoritetskih epigona, jer nisu rijetki slučajevi da se nameće kao jedino moguće nečije shvaćanje na mjestima gdje Tekst ostavlja mogućnost i drukčijih tumačenja. To je glavni generator

konzervativizma. U mnoštvu djela tefsirske nauke pročitat ćete kako su neka pitanja protumačili Poslanikovi Drugovi i prva generacija poslije njih, dakle prije 14 vijekova, te kako se njihova tumačenja situiraju kao konačna i apsolutna, iako su moguća i drukčija tumačenja iz pozicije novoga vremena. Naravno, nepristajanjem uz ovaj izvor konzervativizma, ne želimo pothranjivati opći relativizam, jer u *Kur'anu* ima nediskutabilnih stvari, a i one koje su otvorene za tumačenja mogu se tumačiti samo, kao što rekosmo, u jednome horizontu koji je obilježio Tekst.

U našem dobu, dobu prevlasti prirodnih nauka i scijentizma, nude se novi pristupi u interpretaciji Teksta, koji se koriste jezikom matematike, otkrivajući sasvim nove slojeve i strukture Objave, a time i nove forme njene argumentacije. Konzervativna ulema nije naklonjena ovoj suvremenosti, ali je besperspektivan njen aprioristički stav predrasude.

U ovoj knjizi prvi put se zajedno nude dvije metode u interpretaciji Teksta, metode koje su do sada zasebno predstavljane budući da se vjerovalo kako su inkompatibilne. Jedna metoda je stilistička – ona koja pripada tradicionalnim istraživanjima Teksta, a druga je matematička – ona koja nije imala snažnijeg uporišta u tradiciji i kojoj, stoga, tradicionalisti nisu naklonjeni. Mi u ovoj knjizi predstavljamo obje metode, u uvjerenju da su obje valjane i da su Tekstu inherentne. Štaviše, uvjereni smo da one nisu suprotstavljene, čak nisu ni naporedne, već u vidu sinteze afirmiraju iste temeljne vrijednosti Teksta. Snaga Teksta, koja počiva i u njegovoj otvorenosti svim vremenima, u ovoj sintezi se predstavlja na nov način koji, s jedne strane, optimalno afirmira upravo otvorenost kur'anskoga teksta, a s druge strane, uvažavajući tradiciju, podvlači uzaludnost tradicionalizma.

Dio knjige koji se odnosi na poetičku i stilističku interpretaciju Teksta uradio je Esad Duraković, a dio koji se odnosi na njegovu matematičku obradu uradio je Lutvo Kurić. Istraživanja smo vršili nezavisno jedan od drugoga, a onda smo, stjecajem okolnosti, saznali za ta istraživanja i s radošću smo shvatili da ona sa različitih polova

osvjetljavaju isti Smisao. Stoga smo ih ugradili u jednu neobičnu knjigu.

Autori

KNJIŽEVNA I MATEMATIČKA POETIKA *KUR'ANA:* SINTEZA KAO ARGUMENT

Kur'anski Tekst izazvao je eksploziju u Kulturi, u punom značenju u kome semiotičari govore o eksploziji u kulturi.[1] Na razini ideologijskoga, ta eksplozija bila je ravna sili koja preoblikuje svijet i sada je već poznato, u golemom vremenskom rasponu od objavljivanja *Kur'ana* do danas, kakvi su efekti toga povijesnog zbivanja, pri čemu treba imati u vidu da proces nije završen, već je vrlo dinamičan, s očiglednom perspektivom djelovanja i u nepoznatim dubinama budućnosti. No, posebno snažna, tvorački dramatična eksplozija ovoga Teksta zbila se u kulturi koju je on razbio u gotovo nepregledan „svijet krhotina“[2] što su vjekovima ostale u stanju kretanja oko Teksta kao samog jezgra jedne semiosfere. U književnoj tradiciji, kao najbrižljivije uređenom svijetu te kulture – jer su Arabljani do pojave islama bili najbolji upravo u toj oblasti – Tekst je razbio njegovane sisteme tako snažno da su Arabljani decenijama ostali u poetskome mûku, stvaralački potišteni pred potpunim poetičkim obratom koji je načinio Tekst: decenijama je njihovo poetsko stvaralaštvo bilo gotovo usahlo pred čudom Teksta koji im se objavio kao božanski pohod u samodovoljnu tradiciju. On nije samo načinio nemjerljivo važan korak kao što je kolektivno izvođenje iz zapuštenog mnogoboštva u savršen sistem monoteizma, iz paganstva u civiliziranost koja će nezapamćenom snagom i brzinom zadiviti i osvojiti veći dio svijeta, nego je i u književnoj tradiciji – a to je predmet moga interesovanja ovdje – načinio isto tako krupne korake: Tekst je figuru poređenja, koja je dominirala tom tradicijom čineći je izrazito deskriptivnom i distanciranom, naglo i neobično silovito preveo u najuzvišenije stanje Metafore, baš kao što je paganski opredmećene mnogobožačke kultove razorio spasonosnom monoteističkom transcendencijom.

[1] Među njima izdvajam nesvakidašnje vrijedno djelo J. M. Lotmana: *Kultura i eksplozija*, Zagreb, 1998, prevela Sanja Veršić.

[2] Riječ *krhotina* pozajmljujem iz navedenog Lotmanova djela.

Tekst je cijelu jednu kulturu, dakle, izveo iz stanja hladne distanciranosti izražene u Poređenju – koju ovdje ne treba posmatrati samo kao pjesničku figuru, već i kao kulturološku dominantu – u stanje dinamičkih i iskričavih procesa i tenzija Metafore. Pri tome valja imati u vidu da metafora u Tekstu nije samo pjesnički ukras, već ona preko njega stječe neslućene potencijale kognitivnosti, nadrastajući tradiciju i na taj način. Ovaj obrat, kao malo koji, pokazuje kako ne shvaćaju samu bit metafore oni koji je nazivaju skraćenim poređenjem. *Kur'an* je, istovremeno, induktivnu arabljansku poetiku potpuno prevladao svojom deduktivnom poetikom: on pokazuje kako je autentičnost nemoguće izvesti na principu podražavanja zatečenih egzemplara (induktivno), već objavljivanjem metafizičkih sadržina u jeziku i formi (deduktivno), čije naprezanje da ponesu svekoliki sadržaj zadivljuje vijekovima i vjernike i naučnike. Tradicija je sva bila posvećena formi, dok se Tekst usredsređuje na sadržinu objavljujući je u adekvatnoj formi. Zahvaljujući takvom odnosu sadržine i forme, Tekst je, na jednoj strani osvijetlio kako su u tradiciji djelovale centrifugalne sile, od najniže do najviše razine, a na drugoj strani je, svojom poetikom, istakao djejstvo centripetalnih sila. Naime, zatečena književna tradicija u cjelini iscrpljivala se u savladavanju centrifugalnih sila, sve do *Mu`allaqa* (egzemplarnog korpusa u toj književnosti iz šestoga vijeka), gdje relativno mnoštvo tema u svakoj pjesmi ilustrira sveopće djejstvo centrifugalnih sila koje ni jedinstven metar i rima ne uspijevaju obuzdati: njihovi distisi stalno se otimaju toj labavoj vezi, mijenjaju pozicije u pjesmi, ili, prenoseći se usmenom predajom, čak se smještaju u druge pjesme, itd. Nasuprot tome, Tekst afirmira centripetalne sile, i to zaslugom optimalne usredsređenosti na sadržinu. Na primjer, pažljivim čitanjem prve sure, *al-Fafihe*, lahko je uočiti da ona predstavlja čitav Smisao Sistema, da ona tematizira Sistem, tako da bi se, u krajnjem, cijeli Tekst mogao svesti na smisao ove sure. Isti slučaj je sa surom s drugog kraja *al-Mushafa*, sa surom *al-Iklas*, na primjer, itd. Dakle, Tekst bi se mogao svesti na sâmô svoje jezgro – na *al-Fafihu*, *al-Iklas*, ili čak na *Bismillu*, recimo, Pri

tome rima, kao činilac forme, također djeluje centripetalno, sa znatno efektnijim kohezionim učinkom nego u *Mu`allaqama*.

Obrati Teksta tako su veliki i sa takvim posljedicama da je suvislo govoriti o njima kao o Eksploziji u pozitivnom značenju te riječi: elementi razbijene kulture bit će primorani da se revitaliziraju i da se iznova sistematiziraju u novoj semiosferi, koju je preuredio Tekst. Takvim zaslugama Teksta – prinudom tradicije na revitalizaciju i resistematizaciju - tradicija se neslućeno obogatila, dosežući domete koji se ranije nisu dali ni naslutiti.

Čak nekoliko vijekova nakon „praska“ Teksta, elementi razbijene tradicije pokušavaju se resistematizirati, ali se, u domenu književnosti, ne uspijevaju „nalijepiti“ na Tekst, već formiraju nove oblike u njegovoj „orbiti“. Tako je u vrijeme Umajada (661-750), u prvoj islamskoj dinastičkoj epohi, procvala lirika, obilježivši cijelu epohu, i to ljubavna lirika, budući da je upravo ona imala najmanje mogućnosti da se „nalijepi“ na tada prioritetnu kontemplativnost Teksta. No, kako je vrijeme odmicalo, tako su se krhotine kulture stalno preobražavale, nastojeći uspostaviti naročite vrste relacije sa Tekstom kao centrom semiosfere, i naročite forme – sve do onih dubokih virova sufijske poezije. Drugim riječima, sistemi razbijene kulture nisu zaboravljali svoje porijeklo, nego su se naglo i relativno snažno obnavljali i transformirali u novome prostoru, tako da bi bilo pogrešno izvoditi zaključak o potpunom nestanku pretkur'anske kulture: njene krhotine su se reorganizirale i dobile su nove putanje. Također, zahvaljujući djelovanju različitih sila Teksta, novi prostor u kome se kreću ostaci razbijene kulture nije pretvoren u kaos već u kozmos čija uređenost je srazmjerna silama Teksta u centru. Zbog svega toga, primitivni arabijski beduini, čiji se jednolični horizont uvijek završavao na rubu pustinje ili oskudnog pašnjaka, bili su u stanju, tako reći, preko noći osvojiti ogroman dio svijeta koji je bio znatno civiliziraniji od njih prije Objave. Pri tome valja znati – nesporno je – da oni nisu bili u stanju osvojiti takav i toliki svijet svojim oštrim sabljama, već su to učinili britkim silama proizvedenim velikom Eksplozijom Teksta u Kulturi: najprije se tako izmijenio njihov duh, zadobivši snagu kojom je s lahkoćom

nadvladavao otpor drugih kultura, jer su se ove, zapravo, s izvjesnom radoznalošću uključivale u „tuđi“ prostor, gradeći sa dijelovima nove kulture istinski univerzum.

Tekst je stotinama godina – otkako se pojavio pa do danas – zadivljavao umove mnogovrsnim oblicima svoga djelovanja i nikada dokraja otkrivenim slojevima svojih istosmjernih smislova, u čemu istaknuto mjesto zauzimaju književne vrijednosti Teksta i njegova čudesna poetička uređenost. Upravo te vrijednosti su u tradiciji izazivale stanje šoka i začuđenosti, i njima ću ovdje posvetiti posebnu pažnju.

Među svim arabljanskim kultovima najveći je bio, suštinski, Kult Riječi, izražen u sjajnoj retorici i poeziji. *Kur'an* je, međutim, najuvjerljivije prevladao upravo taj kult, objavljujući svojom stilistikom i poetikom kako je superioran i neusporediv u Kulturi Riječi. Stoga su mnogi naučnici uzvjerovali u njegovu neusporedivost i neimitativnost, pri čemu nije naodmet naglasiti kako svoje uvjerenje nisu utemeljivali samo – čak ga nisu utemeljivali ni u prvome redu – u „iracionalnosti“ vjere, već u obrazloženoj neusporedivosti Teksta s tradicijom. Drugim riječima, proučavanje jezika i stila *Kur'ana* vijekovima je bilo u središtu pažnje mnogih umova, te je nastalo nepregledno obilje studija u toj oblasti u koju je teško unijeti nešto novo, premda je Tekst otvoren lingvističkim i stilističkim studijama i interpretacijama u svim vremenima. Tradicijski je utvrđeno kako Tekst poziva na stalne lingvostilističke interpretacije, kao i na interpretacije izrazito teološke naravi. To uvjerenje postalo je općenito i neporecivo do te mjere da se može govoriti o njegovom netolerantnom odnosu prema drukčijim pristupima, ili metodama proučavanja: time se želi ustvrditi kako zbog toga što je Tekst ostvario svoju nadnaravnost u domenu jezika i stila nisu mu imanentni novovremeni pristupi. Upravo takvo uvjerenje izraz je nezaboravnosti elemenata Kulture koju je Tekst razbio u krhotine. Naime, pošto se Tekst prvotno pojavio u kulturi koja je eminentno Kultura Riječi, njeni ostaci su sačuvali sjećanje na cjelinu nastojeći je vaspostaviti kao Kozmos Riječi. To je naročita vrsta dovitljivosti kulture, njeno lukavstvo usmjereno ka očuvanju

svojih temeljnih vrijednosti i instinkata. Stoga se danas često može čuti od tzv. autoriteta u islamskome svijetu - naročito i ne slučajno u njegovom arapskom dijelu - kako su novovremeni računarski pristupi izučavanju Teksta novotarija sa svim negativnim konotacijama te riječi. No, ovaj Tekst ne bi bio veliki kada bi dopustio da ga takva osionost interpretacijski zatvori. Upravo obrnuto – pokazuje se da je on odveć snažan i odveć smislen da u semiosferi o kojoj sam naprijed govorio izaziva preoblikovanje sistemâ i pozicija, pokazujući kako su stalna kretanja i preoblikovanja oko njega nužna, te da u tome svijetu nema konačnosti osim konačnosti mijena. Stoga je neshvatljivo da neki tzv. autoritet nije svjestan vlastite relativnosti i uzaludnosti svoga stava u odnosu na svekoliku i povijesnu snagu mijena koje Eksplozija trajno generira.

Dakle, izučavanje jezika i stila *Kur'ana* steklo je u tradiciji status neprikosnovenosti čije samopouzdanje jest utemeljeno u samome Tekstu i u univerzumu u kome on djeluje. Međutim, u moderno doba nastoji se afirmirati jedan sasvim drukčiji pristup koji, očito je, neće ustuknuti pred tradicionalnim metodama, jer je i on već stekao značajno samopouzdanje u proučavanju književnih djela općenito. Riječ je o egzaktnim matematičkim istraživanjima Teksta.

Ukazivanje na numeričke vrijednosti tekstova poznato je u arapskoislamskoj tradiciji od davnina i ono se ispoljavalo na različite načine – od utvrđivanja numeričkih vrijednosti vrijednosti alfabeta (*ebdžed*) do numeričkih simbola i unošenja metafizičkih sadržina u pojedine brojeve u tekstu. Poznati su takvi pokušaji i u interpretaciji *Kur'ana*, odnosno nekih njegovih dijelova. (Često spominjanje broja *sedam*, na primjer, tumači se na različite načine.) Međutim, novovremene računarske obrade kur'anskoga teksta odlučno se diferenciraju od metafizičkih ili čak kabalističkih interpretacija matematičkoga jezika u *Kur'anu*, s namjerom da pređu u svijet matematike kao nauke. Cilj takvih istraživanja upravo je sadržan u tome, uglavnom, da se egzaktnošću matematike, njenim savršenim jezikom nauke, otklone simboličke zamućenosti ranijih interpretacija numeričkog sloja Teksta. Iako je u oba slučaja u pitanju istraživanje i tumačenje brojeva u istome Tekstu, novovremena računarska obrada,

koja tek ukazuje na mogućnosti ranije neslućene, predstavlja potpuni obrat: insistirajući na matematičnosti, računarska obrada predstavlja Tekst kao izrazito denotativan i nesugestivan, dok je tradicionalno tumačenje numeričkih vrijednosti upravo obrnuto – ono upućuje na njihovu konotativnost i ekstremno visoku sugestivnost. Konsekvencije ovako suprotstavljenih pristupa su ogromne. Simbolička i sugestivna vrijednost „numeričkog sistema“ u tradicionalnoj interpretaciji veoma je velika i ona na najbolji način sarađuje sa tradicionalnim tumačenjem književnih vrijednosti Teksta. Na primjer, čitaocu koji ima bilo kakvo iskustvo o autentičnim književnim tekstovima neće pasti napamet da kur'anske iskaze o stvaranju *sedam* nebesa (*Kur'an*, 67:3), o stvaranju svijeta za *šest* dana (*Kur'an*, 50:16) i sl. uzima u doslovnom smislu, u matematički neredundantnoj denotativnosti. Ili, kada se govori u *Kur'anu* o jednome danu, kao vremenskoj jedinici, koji je kod Boga kao 50.000 godine (*Kur'an*, 70:4), jasno je da te mjere predstavljaju krajnje relativizirane jedinice, sve do njihove simboličke vrijednosti; one su bremenite konotacijama. Na taj način izvjesni matematički izrazi preobraćaju se u vlastitu suprotnost: oni svoju matematičku vrijednost transformiraju u simboličku, te su egzaktno i nesugestivno značenje koje imaju u matematici preveli u golemu sugestivnost, u ekspresivnost svojstvenu poetskom a ne matematičkom jeziku. Kosekventno, slijedi zaključak o izvanrednoj poetskoj funkciji ovako upotrijebljenih numeričkih vrijednosti. Upravo zato što se preobraćaju iz svijeta matematičke nesugestivnosti i denotativnosti u svijet/Tekst optimalne ekspresivnosti i konotativnosti, ove vrijednosti stječu status izvanrednih stilema u Tekstu velikih književnih vrijednosti. Dva naoko nespojiva jezika – jezik matematike i jezik poezije – ostvarili su izvanrednu saradnju u sazdavanju univerzuma Teksta. Tradicionalni interpretatori kur'anskoga teksta mogu biti zadovoljni. Međutim, to je još uvijek interpretacija na razini matematičkih znakova kao simbola; šire i složenije računarske obrade Teksta i dalje su tradicionalistima nepodobne. Jer, novovremene računarske obrade Teksta koje ga, jezikom matematike privode matematici kao nauci, izgleda da imaju drukčije nakane koje

uznemiravaju tradicionaliste. Te obrade teže da utvrde – jezikom matematike – zakonitosti u Tekstu koje treba da egzaktno pokažu - tako se vjeruje - božansku izuzetnost Teksta. Pri tome ovi istraživači uglavnom ne mare za književne vrijednosti Teksta: ne poriču ih, ali ih i ne afirmiraju nalazima svoje metode i nauke. Tu iskrsava problem. Naime, dva dijametralno različita jezika i dvije metode djeluju u istome Tekstu sugerirajući stav o njihovoj nezavisnosti, o naporednosti koja u nekih ljudi gradi uvjerenje čak o njihovom uzajamnom isključivanju, ili o znatnoj dozi uzajamnog nepovjerenja. Odgovor na tu nelagodnu naporednost ponudit ću u nastavku izlaganja - kao poetološku sintezu dva jezika i dvije poetike. No, potrebno je prije toga ukazati na još nekoliko odlika ova dva pristupa.

Naime, pošto muslimani vjeruju da je *Kur'an* Božija Riječ, oni su oduvijek u njoj tražili argumente o njenome božanskom ishodištu. Pri tome se kao argument navodio nadnaravni i neimitativni stil *Kur'ana*, ali se tragalo i za argumentima iz tzv. pozitivnih ili prirodnih nauka. Tako se, recimo, argumentirala božanstvenost Objave time što je ona upozorila čak prije više od četrnaest vijekova da sve u svemiru plovi (*Kur'an*, 21:33), da se svemir širi (*Kur'an*, 51:47), da je Bog sve živo stvorio iz vode (*Kur'an*, 21:30) itd. Takvih primjera ima mnogo i svi oni pripadaju naukama koje nisu u koliziji sa visokim stilskim vrijednostima Teksta. Naprotiv, oni sarađuju na istome zadatku sa stilom Teksta – uvjeravaju u njegovo nadljudsko porijeklo. Time se konstantno i optimalno naglašava ne-umjetnički karakter Teksta: on se, u skladu s tim, određuje kao djelo Boga koji oduvijek i sve zna, a ne kao djelo jednog nepismenog Arabljanina iz paganskoga šestog vijeka. Ukratko, princip argumentativnosti oduvijek je afirmiran u *Kur'anu*, bilo u domenu njegova stila, bilo u domenu pozitivnih nauka. Imajući to u vidu, razložno se postavlja pitanje zašto se sa izvjesnim podozrenjem gleda na rezultate savremenih matematičkih obrada Teksta. Štaviše, bilo bi prirodno očekivati da se njihovi nalazi dočekuju s dobrodošlicom – kao svježi prilozi stalnoj težnji ka spomenutoj argumentativnosti.

Problem čitalačkih i interpretacijskih *navika* uvijek je prisutan i važan. Zbog njegove općenitosti, neću se ovdje njime ni baviti, već ću posvetiti pažnju onim faktorima koji snažno vrtlože ispod površine.
Računarski pristup Tekstu je rezultat i zahtjev modernoga doba. Bilo bi nevjerovatno da informatičko-računarska tehnologija nije ostvarila neki smisleni kontakt s Tekstom koji govori o svome božanskom ishodištu, o svojoj otvorenosti svim vremenima i svim svjetovima. Dosadašnji rezultati te vrste ispitivanja nisu tako složeni da bi se o njima moglo govoriti kao o matematičkoj nauci u najvišem značenju, ali konzistentan *jezik* matematike sugerira da bi se u tome domenu, u budućnosti, mogli očekivati i mnogo složeniji matematički nalazi. Naše doba je doba scijentizma koji se usavršava u uzročno-posljedičnom odnosu sa brzim razvojem modernih tehnologija, tako da danas ne možemo ni sanjati kakva otkrića će se dogoditi za pedeset ili stotinu godina, ukoliko čovječanstvo ne ode u sunovrat zbog mogućeg potpunog poraza etike. Tome duhu sveopćeg scijentizma pripada i računarska obrada Teksta. Novina je značajna i temeljna pa je, kao takvu, s podozrenjem gledaju mnogi tradicionalisti iz udobnosti navika. Čak su spremni kvalificirati to kao *novotariju* – dakle, kao nešto što je nadomak blasfemije. Važan argument u poziciji tradicionalista jeste i to što računarske analize Teksta, kao što sam već spomenuo, ne sarađuju sa stilistikom, odnosno matematičari ne smatraju relevantnim svoje nalaze za stilsku markiranost Teksta koja je obrazlagana stotinama godina kao njegova izuzetna odlika. Verbalizirana naučnička argumentacija Teksta (ilustrirao sam je iskazima o svemiru) ni na kakav način ne predstavlja se kao opozitna ili ravnodušna prema visokim stilskim vrijednostima Teksta, dok jezik brojki i matematičkih tabela predstavlja se kao sistem izvan tih vrijednosti. Istovremeno, istraživači Teksta računarskom tehnologijom ne ispoljavaju zanimanje za tradicionalne metode i njihove domete: oni ih ne poriču, ali – prema mojim saznanjima – ne osjećaju ni potrebu da tumače odnos svojih rezultata prema tradicionalnima. Moguće je da tako postupaju zbog prevelike gordosti svojih metoda i scijentizma,

možda zbog osjećanja nedovoljne kompetentnosti za sintetsko usvajanje tradicionalnih i modernih metoda. U svakom slučaju, uočava se naporednost njihovih pregnuća, ali će zajedno s tim pregnućima jačati potreba za sintezom: tek njenim uspostavljanjem, bit će prevladani uzajamni otpori. Primjera radi, knjižica *Kur'an - najsavršenije čudo* Ahmeda Deedata izazvala je pažnju u širokoj čitalačkoj publici začudnim tumačenjem i univerzalizacijom broja devetnaest u *Kur'anu.*[3] Doduše, nisu mi poznate *autoritativne* javne ocjene toga djela, ali o interesovanju za njega govori velik broj izdanja na bosanskome jeziku. Deedatovi nalazi su iznenađujući u pozitivnom smislu, ali autor ne ulaže napor da prevlada uvjerenje o potpunoj samostalnosti, o samodovoljnosti svojih istraživačkih rezultata. Stoga čitalac, iako će vejrovatno biti impresioniran tokom čitanja teksta, na kraju ostaje u uvjerenju da se želi reći kako se cijeli *Kur'an* svodi na svoju matematičku dimenziju, a to je pogrešno i zbog toga tekst ne ostvaruje puni efekt.[4] Postoje indicije o negativnom ulemanskom odzivu na Deedatov tekst.

Na bosanskome jeziku je Zulfikar Resulović 1982. godine objavio tekst pod naslovom *Brojčane i položajne vrijednosti kur'anskih inicijala*[5] u kome numerički interpretira konsonantske enigme kojima počinju neke sure u *Kur'anu* (Alif-Lam-Mim i sl.). Resulovićev pokušaj da matematički artikulira konsonantske skupove potonuo je u muk jer ga njemu savremena ulema također nije podržala – naprotiv. Valja reći da Resulović također nije izrazio potrebu, nažalost, da predupredi samodovoljnost svoje metode, makar koliko

---

[3] Ahmed Deedat, *Kur'an najsavršenije čudo*, Sarajevo, 1980.

[4] Puni efekt knjige osujećuje i njena vrlo loša strukturiranost, početničko tekstualno predstavljanje matematičkih analiza, te opća stilska manjkavost. Autor ne zna koliko bi unaprijedio svoje djelo da ga je pažljivije komponirao i ispisao. Nije riječ o mojoj preosjetljivosti, već o elementarnim zahtjevima akademske pismenosti.

[5] Zulfikar Resulović, „Brojčane i položajne vrijednosti kur'anskih inicijala“, *Glasnik* Vrhovnog islamskog starješinstva u SFRJ, br. 1, Sarajevo, 1982, str. 35-37.

Isti autor objavio je tekst pod naslovom „Inicijali (skraćenice) u Kur'anu“, *Preporod*, br. 5, Sarajevo, 1981.

da zavara konzervativnu ulemu, pa je i njegov tekst ostavio (negativan) dojam da se jedan fenomen Teksta zatvara u jezik matematike.

Dok sam pisao rad o stilogenosti tih konsonantskih enigmi,[6] naslućivao sam naročite numeričke vrijednosti konsonantskih skupova, ali nisam ih razmatrao tom prilikom. No, nezavisno od moga rada i mimo moga znanja, numeričku vrijednost konsonanata ispitivao je Lutvo Kurić koji mi je neobičnim stjecajem okolnosti predočio svoj rad. Obradovan Kurićevom egzaktnom analizom, koja također ne poriče ali i ne afirmira stilsku vrijednost konsonantskih skupova, našao sam se pred neočekivano velikim zadatkom: prihvaćajući Kurićeve nalaze do kojih je došao strogo denotativnim jezikom matematike, postavio se problem kako ih mogu pomiriti sa svojom konotativnom stilističkom analizom. Jer, ako prihvaćamo validnost i jedne i druge metode u istome Tekstu, iako po svemu izgledaju suprotne, onda je nužno tragati za njihovim dodirnim tačkama u nekom nepoznatom prostoru, odnosno nužno je tragati za sintezom. Ovaj rad treba da ponudi takvu sintezu, a tek će se vidjeti kakva će biti sudbina Kurićeva teksta za koji s radošću, uzdanjem, ali i sa uvjerenjem vezujem i sudbinu svoga teksta.

Kurić je odredio numeričku vrijednost konsonanata koje naziva *konsonantskim skupovima* (matematički naziv za konsonante kojima počinju neke sure, a koje sam u svome tekstu nazvao *konsonantskim enigmama*) i na temelju te numeričke vrijednosti utvrdio je niz računskih zakonitosti u većim strukturnim cjelinama. Istraživački rezultati su matematički precizni i zakonomjerni, što upućuje na izvanrednu i intencionalnu uređenost Teksta kao sistema. Drugim riječima, Kurićeva istraživanja otkrivaju naročit sistem u Tekstu. Istovremeno – i to je istraživačeva poanta – njegov rad pokazuje dvije vrlo važne stvari.

Prvo, obrada Teksta jezikom matematike ne pripada onoj vrsti matematičkih ili statističkih obrada književnih djela – o čemu se

[6] „Konsonantske enigme u *Kur'anu*“, *Takvim za 2005*, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 2004, str. 79-90.

razvila čitava nauka – koji utvrđuju *relativnu* zakonomjernost u autorskom izboru leksema ili fonema, na primjer, u izboru koji nije matematički intencionalan već se javlja kao rezultat drugih autorskih intencija – stilskih i estetskih, prije svega. U takvoj vrsti tekstova djelotvorna je statistička metoda koja je suštinski aproksimativna; ona ne može opstati u bezuslovnoj matematičkoj preciznosti.[7] Dakle, suština Kurićeva pristupa sadržana je u tome što on ne razvija matematičku poetiku u onom značenju u kome je razvijaju poetičari koji se bave književnošću kao artefaktom. Kurić otkriva jezik matematike i djelovanje matematičkih zakona u Tekstu implicirajući njihovu samodovoljnost, ili neovisnost od estetskoga; dotle poetičari koriste neke matematičke metode samo zato da bi pomoću njih afirmirali stilske ili estetske vrijednosti teksta.

Drugo, Kurićeva metoda teži da dokaže, kao što sam već spomenuo, autorsku intencionalnost, odnosno božansko porijeklo Teksta. Naime, Autor *Kur'ana* je sazdao Tekst prema određenim matematičkim principima, pokazujući Svoju superiornost nad ljudskim djelom, pri čemu se svi korišteni matematički postupci i rezultati pokazuju apsolutno tačnim jer im je cilj da autoritetom tačnosti realiziraju argumentativnost kao svoj krajnji cilj. S obzirom na to, aproksimativnost bi osujećivala autoritet argumentacije.

Iz navedenoga stiže vrlo snažna podrška uvjerenju da *Kur'an* nije umjetničko djelo. Jer, upravo njegova matematička intencionalnost svjedoči o njegovim prioritetima. Budući da matematički pristup Tekstu (ovdje u vezi sa numeričkom vrijednošću konsonantskih skupova) otkriva njegovu matematičku preciznost, proizlazi kako je argumentativnost Objave njen prvenstveni cilj. Dotle je u umjetničkim tekstovima estetski „učinak“ krajnji cilj radi čijeg otkrivanja se ispituju i neke zakonitosti matematike ili statistike, pri čemu potpuna preciznost nije poželjna jer se umjetnina realizira upravo u onoj stalnoj tenziji između poštivanja određenih, makar i

[7] Veoma je dug spisak naučnika koji su se na ovakav način bavili matematičkom obradom književnih umjetničkih tekstova. Ovdje mogu izdvojiti knjigu koja će uputiti čitaoca na obilje literature u toj oblasti: Solomon Markus, *Matematička poetika*, Beograd, 1974, prev. Borislav Krstić i Dragan Stojanović.

vrlo široko shvaćenih, zakonitosti i njihovog prevladavanja kojim se djelo otima automatizmu.

Matematički pristup je, zapravo, proces formalizacije i logičkog modeliranja koje otkriva strukture nevidljive u tekstu na prvi pogled, a kada se prezentiraju izgledaju relativno nezavisne od teksta u smislu kontekstualnosti. Iščitavajući *Kur'an* stotinama godina, ljudi su bili impresionirani njegovim „drugim“ slojem (prvi bi bio ideologijski), odnosno njegovim stilom i književno-estetskim vrijednostima općenito, i nisu uočavali njegov „treći„ sloj – matematički jezik. Moguće je da je razlog tome u činjenici da je Objava najprije upućena Arabljanima koji su oduvijek njegovali Kult Riječi, kao što sam spomenuo, a možda je i zbog toga što *Kur'an* na više mjesta poziva, kao na božanski argument, na recepciju svojih književno-estetskih vrijednosti.

Do sada sam upozoravao na naporednost književno-estetskog i matematičkog pristupa Tekstu, odnosno na neprevladivu razliku između poetskog i matematičkog jezika, te da je to glavni razlog nepovjerenja dvije vrste istraživača, ili nezainteresiranosti jednih za rezultate istraživanja drugih. Prije izvođenja zaključaka, potrebno je ovdje izoštriti kontraste upravo onako kako to ispoljavaju dva istraživačka pristupa. Odlike poetskoga jezika koje ću navesti predstavljaju gotovo opća mjesta, ali je nužno skicirati ih radi kontrastiranja sa jezikom matematike.

1. Poetski jezik impregniran je mnoštvom elemenata afektivnoga. Stoga nije čudno što čitaoci često i intenzivno doživljavaju *Kur'an* upravo tako.
2. Taj jezik je istovremeno izrazito sugestivan, pa je prirodno, s obzirom na visok stepen njegove sugestivnosti, što ga ljudi različito razumijevaju u mnogim aspektima, te što se o tome razvila čitava nauka – egzegeza. Budući da je metafora – podsjetimo se – njegova stilska dominanta, on predstavlja nepresušno vrelo sugestivnosti, bez obzira na čudesne epistemološke podvige njegovih metafora.

3. Konsekvento, taj kur'anski jezik je suštinski konotativan, i to srazmjerno snazi tenzija u metaforičkom luku između konstituenata metafore; u stvari, njegova konotativnost bezgranična je jer uspijeva predstaviti sredstvima jezika nešto što je potpuno transcendentalno. To je uistinu golema snaga.
4. Poetski jezik *Kur'ana* gradi kontekst koji je nemjerljivo važan za afirmaciju njegovih stilskih vrijednosti. Književni umjetnički tekst ostvaruje se kontekstom. Sve odlike poetskoga jezika koje sam naveo realiziraju se u kontekstu čije su sile tako velike da istim riječima, sintagmama itd. daje nejednaka značenja i unosi različite ekspresivne potencijale u različitim kontekstima. Taj primarni kontekst istovremeno implicira sekundarne ili izvanjske kontekste, kao što su iskustvo čitaoca, njegova pozicija u ideološkom i kulturnom miljeu, ili naprosto u onome što zovemo drugim vremenom – i stoga je smisao konteksta višeznačan i trajan; na osnovu njega, s pravom se govori o otvorenosti djela.
5. Poetski jezik u književnom djelu je izrazito individualan: stepen vrijednosti umjetničkog djela srazmjeran je stepenu njegova individualiteta u jeziku, stilu i strukturi.
6. Zbog svih navedenih razloga, o književnom umjetničkom djelu govori se u smislu njegove recepcije, što podrazumijeva određen stepen subjektivnosti, ili – preciznije – nemogućnost njegova prijema u scijentističkom značenju. Najviše što književno umjetničko djelo može očekivati je intersubjektivni sud vrijednosti od koga ovisi njegova pozicija u sistemu vrijednosti.

Što se tiče matematičkog jezika, on se distingvira na sljedeći način.

Ad 1) Jezik matematike je u pogledu afektivnosti potpuno neutralan; kao jezik nauke u strogom značenju (to je jezik nauke najvišega reda) ravnodušan je prema afektivnome jer ga ne sadrži niti očekuje takav odziv.

Ad 2) Izrazita sugestivnost poetskoga jezika potpuno je nepoznata matematičkome, jer jezik matematike ima pojmovne

funkcije; u skladu s tim, ne postoje različite mogućnosti njegove interpretacije koja je u poetskome jeziku nepredvidljiva i trajna. Jeziku matematike nepotrebne su metafore jer je njihova kognitivna funkcija neprimjerena matematičkom jeziku.
Ad 3) Već sam kazao da je jezik matematike izrazito denotativan: njegov jezik nema konotacije, već ima uvijek isto značenje, bez obzira na to u koji kontekst matematičkog jezika se uvodi. Takva preciznost ideal je mnogih prirodnih i društvenih nauka, ali je u književnosti nezamisliva budući da je njena duša u konotativnosti i sugestivnosti.
Ad 4) Jezik matematike ne mari za kontekst koji u književnosti predstavlja vitalni proces gdje umjetnina opstaje kao takva. Matematički znak je, kao što rekoh, uvijek istog značenja, brz obzira na to u koje matematičke strukture se ugrađuje. Dotle se znak u poetskom jeziku stalno preobražava pod silama konteksta.
Ad 5) Dok su književne vrijednosti sadržane u posebnosti, u individualitetu, matematički jezik ne poznaje individualitet, već on sve uzdiže na nivo općosti, on djeluje na nivou nadindividualne uopćenosti. Drugim riječima, on je ovladao sintezom i formalizacijom, ali je postigao – ovdje je to naročito važno – nedostižan stepen univerzalizacije. Dok se poetski jezik realizira u individualitetu djela u jednome prirodnom jeziku (recimo u bosanskom), ili tradicijski, ostavljajući beskonačne mogućnosti za realizaciju drugih individualiteta u drugim prirodnim jezicima i njihovim tradicijama, zatim također ostavljajući mogućnosti za kreativnu realizaciju individualiteta u prevodilačkim pregnućima, što predstavlja stalno i smisleno izmicanje općosti, dotle je jezik matematike u potpunosti ostvario princip univerzalnosti: on je identičan u svih individuuma u svijetu, i nikakvo prevoditeljstvo nije mu potrebno. Ideal univerzalnosti i scijentističke općosti tu je na najvišem nivou.
Ad 6) Subjektivnost u matematici je nultog stepena. Pošto jezik matematike izražava optimalnu sposobnost za sintezu i formalizaciju, on je univerzalan, jednoznačan za sve ljude. Naspram intersubjektivnosti književnog umjetničkog djela, u

matematici je izražena potpuna objektivnost, tako da se, u odnosu na književno umjetničko djelo, može govoriti o matematičkoj „ledenoj" naučnosti. Razumije se, kosekventno svemu navedenom, u matematici se ne može govoriti o sudovima vrijednosti: njene strukture su opće i egzaktne, sasvim izvan utjecaja naših impresija, kontekstualnih interpretacija i sl. Na primjer, Kurićevi matematički nalazi mogu se diskutirati samo sa stanovišta njihove matematičke tačnosti, a nikako u kontekstu tradicionalnih interpretacija *Kur'ana*, ljudskog razumijevanja Teksta, sa stanovišta validnosti takvog metodološkog pristupa itd. Tu je moguće samo jedno pitanje: Da li su Kurićeve analize i rezultati matematički osporivi, ili nisu? Mogućnost da se i nekim drugim strukturama Teksta priđe matematički ne potire Kurićeve rezultate – ukoliko prihvatimo da su tačni, a nisam uočio razlog da ih ne prihvatimo kao takve. Štaviše, te druge mogućnosti potvrđuju Kurićevo implicirano uvjerenje o tome da se strukture nude i takvom proučavanju. Pred tom neumoljivošću matematike bespomoćna je svaka subjektivnost, uzaludan je svaki aprioristički stav predrasude i pokolebana je narcisoidnost tradicije. Pred nama se ukazuje nešto novo i važno; ono se postavlja pred nas strogošću i uređenošću matematičkoga jezika, i ravnodušno je prema našoj afektivnosti i subjektivnosti, baš kao što je bilo ravnodušno dok je bilo zapretano u Tekstu stotinama godina. Dakle, problem nije u toj novini kao takvoj, ukoliko je matematički konzistentna i tačna, već je problem u tome kako da se mi nosimo s njom: da li je u stanju čovjek, sklon predrasudama i zabludama, apsorbirati kvalitet novine saobražavajući je svojoj tradiciji i navikama?

Ovo pitanje preformulirat ću ovako:

Da li je moguće ustanoviti živu vezu – pošto je riječ o istome Tekstu – između ova dva njegova sloja, odnosno jesu li ove njegove dvovrsne poetike – književna i matematička – divergentne, uzajamno isključujuće, ili su koherentne i

sadjejstvujuće?[8] Ukoliko nisu sadjejstvujuće, je li održiva njihova naporednost u istome Tekstu sa stanovišta posebnosti njihovih jezika, pa prema tome i sa stanovišta njihove informativnosti? Da li je uopće nužno utvrđivati postoji li među ovim dvjema poetikama odnos i, eventualno, kakva je priroda toga odnosa?

Književna poetika *Kur'ana* je samodovoljna. Mnogovijekovna zadivljenost njome znatnog dijela čovječanstva nedvojbeno svjedoči o njenoj samodovoljnosti.

“Dokazni postupak“ o tome nalazi se u nepreglednom obilju literature stvarane od osvita Objave do danas.

Matematička poetika – kojoj tek predstoje, čini mi se, pregnuća – također se osjeća samodovoljnom budući da u dosadašnjim radovima ne traži potporu književne poetike ili književno-estetskih vrijednosti Teksta, te da se ona predstavlja dovoljno konzistentnom i koherentnom.

Dakle, mogućnost njihove naporednosti evidentna je u metodološki održivim pristupima i recepcijama.

Razumije se, ovakva konstatacija daje negativan odgovor na pitanje da li su te dvije poetike divergentne. Uprkos svim navedenim kontrastima poetskog i matematičkog jezika (odnosno književne i matematičke poetike), ne može se izvući zaključak – u skladu sa prethodnom konstatacijom – o njihovoj suprotstavljenosti ili uzajamnoj isključivosti, jer nijedna ne podriva sistem i smisao druge afirmirajući svoj. One svojom afirmacijom, makar i u naporednosti, enormno usavršavaju načelo polivalentnosti i otvorenosti. Upravo zbog toga što se grade načelima različitih jezika i njihovih nauka (jedna je najvišega književnoga reda a druga najvišega scijentističkoga reda), predupređuje se njihov sukob i ostavlja se mogućnost naporednosti.

Međutim, vjerujem da se ovdje može govoriti o simultanom djelovanju dva jezika i dvije poetike u istome osnovnom smjeru,

[8] Mislim da mogu, uslovno, koristiti termin *matematička poetika*, podrazumijevajući pod njom, kao što se dalo vidjeti u prethodnom izlaganju, afirmiranje matematičkih zakonitosti i struktura u tekstu Objave.

iz čega proizlazi da su svjesne jedna druge te da sarađuju na neočekivan način. Time se Tekst otkriva u izuzetnoj funkciji.
Kao polazište u obrazlaganju ovoga stava, poslužit će mi višekratno ekspliciran iskaz *Kur'ana*, čak kategorične njegove izjave da on nije umjetničko djelo. To je ključ.
Naime, princip ovako eksplicirane intencionalnosti ne smije se zanemariti u interpretaciji. Nijedan ozbiljan istraživač ne smije ignorirati činjenicu da Tekst kategorički i višekratno upozorava na vlastiti karakter ne-umjetnosti i na činjenicu da, svjesno, istovremeno koristi najviša iskustva književnoga izraza. Pošto je tu riječ o samoj suštini Teksta (jer on kaže: Ja sam superioran u korištenju književnih sredstava, ali nisam umjetničko djelo!), istraživač koji to previđa ne može se ni zvati istraživačem zbog sudbinske greške koju čini svjesno, a koja će mu neumitno deformirati metodologiju o donijeti nakazne rezultate. Pri tome je potpuno nevažno da li je on vjernik ili nije, da li prihvaća Tekst na razini ideologijskoga – on mora znati u svakom slučaju da je pred njim sakralni tekst u svim svojim osobenostima i da ne smije ignorirati njegovu autorsku intencionalnost.
Dakle, pred istraživačem je sakralno djelo koje odbija da bude prihvaćeno kao umjetničko. Iz toga slijedi niz konsekvencija koje se odnose i na njegovu poetiku. Među prvima i najvažnijim jeste poimanje stvarnosti i odnosa prema njoj. Umjetničko djelo polazi na osoben način od stvarnosti i završava u sferi fikcije. Ovaj sakralni Tekst ne završava, intencionalno, u svijetu fikcije, već je čvrsto vezan, sudbinski i božanski, za realnost, makar ona bila i eshatološka; on ne transponira realnost već je, ostajući u noj, stalno re-kreira. Da bi u tome bio sasvim djelotvoran, ovaj sakralni Tekst mora biti argumentativan u svim svojim fazama i strukturama: za njega je presudno važno da uvjerava argumentima, a ne da estetizira samodovoljnim fikcijama. Upravo zbog toga je on čak i svoje književno-estetske vrijednosti izveo na razinu snažnoga argumenta, dokazujući nadnaravnost svoga stila i strukture. U tom smislu i njegov matematički jezik, odnosno njegova matematička poetika, djeluje snažno. Ona

djeluje u domenu stvarnosti, potcrtavajući njen značaj, ali i božansku uređenost stvarnosti, i to svojom egzaktnošću i najsavršenijim jezikom nauke – matematičkim jezikom. Stvarnosnost Teksta time je optimalizirana i istaknuta je njegova intencionalnost u odbijanju da bude shvaćen kao „estetski objekt“ u domenu fikcije. To je poraz fikcionalnosti kao krajnjeg cilja. Dakle, književna i matematička poetika ovdje sarađuju na istome zadatku: u okviru prve, književnim sredstvima (nije li to naročit oblik čovjekove duhovne *stvarnosti*?!) predstavlja se netransponirana stvarnost, a u okviru druge, matematičkim sredstvima, predstavlja se, najvišim naučnim jezikom, najstabilniji i najočitiji oblik te stvarnosti. Objema poetikama, uprkos njihovim različitostima na koje sam ukazivao, zajednički je princip sistematičnosti i uređenosti (bez toga nisu poetike), tako da one, sa različitih polova, stalno dograđuju težnju Teksta da afirmira vlastitu izuzetnu uređenost i uređenost svijeta koji predstavlja. Dakle, to je Tekst koji nas, takoreći, bipolarnim ljudskim iskustvima – poetskim i matematičkim jezikom i njihovim poetikama – uranja u apsolutnu realističnost prostora i vremena, čak i onoga eshatološkoga. U krajnjim konsekvencijama, tako silno i sveopće insistiranje na stvarnosnosti funkcionira vrlo efikasno kao argument kako *vjera* (ne velim *religija,* nego *vjera*) nije stvar fikcije, estetiziranja i tome slično, već je ona najsuštastvenija stvarnost. Sa stanovišta ovoga sakralnog Teksta – to je gromovit argument! Štaviše, postaje očito kako pažljiv i predan čitalac – onaj koji je kadar umaći predrasudama – naprosto nije kadar umaći argumentativnosti. Nauka i književnost, u svojim najuzvišenijim oblicima, ovdje izvanredno sadjejstvuju i ne može se zamisliti u ovome času efikasnija sinteza dvije samo naizgled nespojive oblasti.

Razumnije se, na ovaj način se stalno potcrtava argumentativnost kao temeljni cilj. Konstituirajući te dvije poetike, Tekst angažira dva najveća potencijala ljudskoga duha. Angažiranjem praiskonske čovjekove osjetljivosti za poetsko, Tekst je osigurao

tokom više stotina godina zadovoljenje i, čak, kultiviranje te osjetljivosti; time je hranio i očaravao njegovu *dušu*. No, matematička poetika, čije krajnje domete još ne vidimo, ima zadatak da zadovolji drugu stranu istoga čovjeka, stranu koja se više razvija u moderno doba – da zadovolji i podstakne njegov *um*; u njihovoj simultanosti pronalazi svoj smiraj ljudski *duh*. Duši je dragocjena konotativnost a umu denotativnost: uprisutnjenje i jednoga i drugoga – tako sugerira Tekst – predstavlja božanski sklad i spasonosnu ravnotežu.[9]

Razumijevanje jedne kur'anske poetike, ili recepcija jednoga njegovog sloja, postiže sasvim određene efekte i nema smetnji samodovoljnosti. Međutim, simultana recepcija tih dviju poetika postiže neusporedivo veću *argumentativnost* i pruža znatno veće *zadovoljstvo*: to je jednako osjećanju iznenadne, ali potpune zaokruženosti i punine kakva se ostvaruje između naoko suprotnih polova.

Na primjer, moje istraživanje (tekstualne) stilogenosti karakterističnih konsonantskih skupova kojima počinju neke kur'anske sure pokazalo je neočekivano veliku stilogenost tih skupova, tako da se o njima može govoriti, čak, kao o svojevrsnim „stilskim znamenjima“, ili stilskim reperima cijele megastrukture. Njihova prvoizgledna enigmatičnost preobražena je u neslućenu stilogenost. Međutim, kada se pročita Kurićev matematički rad o istim konsonantskim skupovima, on se doživi kao novo osvjetljavanje strukture, kao spoznaja nepoznate njegove dimenzije, pa se i ona prva, koja je istraživački već osvijetljena, ukazuje još zamamnijom i vrijednijom: one se ne isključuju, čak ne postoje u naporednosti, već simultano, i utoliko snažnije, djeluju na subjekt. Drugim riječima, njihovim simultanim djelovanjem enormno se unapređuje stilogenost, jer se, mimo svih očekivanja, otkriva dvovrsna funkcionalnost u jednome. Time se kod *senzitivna* i *umna* čovjeka postižu dva

[9] Ovdje se javlja asocijacija na Pjera Giroa koji je u drugom kontekstu pisao o razumeti i osetiti – kao o različitim i „konkurentskim“ funkcijama u umjetničkom djelu. U našem Tekstu te funkcije su komplementarne. (Upor.:Pjer Giro, *Semiologija*, Beograd, 1975, prev. Mira Vuković, str. 13. i dalje.)

važna i ciljana efekta. Na jednoj strani, otkrivanjem matematičke dimenzije Teksta, *produžava se osjećaj zadovoljstva* iako ga je interpretacija stilogenosti već proizvela u velikoj mjeri. Istovremeno – i to je važno – ovdje podvlačim riječ *zadovoljstvo* zbog toga što je ono, kao stanje afektivnosti, suštinski neimanentno matematici, o čemu sam već govorio. Dakle, dogodilo se čudo: jezik matematike, suprotno svojoj prirodi, ovdje sadjejstvuje sa onim efektima koje proizvodi stilogenost Teksta, a to znači da u odnosu simultanosti i sinteze pojačava i produžava čitaočevo zadovoljstvo. Na izvjesnoj razini, pokazuje se kako ova dva jezika i dvije poetike nisu inkompatibilne, već da, naprotiv, odlično sarađuju.

S druge strane, jezik matematike u Tekstu nipošto i ni u jednome trenutku ne napušta svoj osnovni zadatak – argumentativnost: on postojano upozorava na autorsku intencionalnost i na vlastite potencijale kojima predupređuje potonuće teksta u svijet umjetničke fikcije.

Vjerujem da je moguće sa ovoga mjesta načiniti još jedan smion korak.

Naime, na nivou na kome se do sada vrše računarska istraživanja kur'anskoga teksta, pada u oči da je riječ o osnovnim računskim radnjama. Budućnost će pokazati da li tu ima i složenijih matematičkih operacija i struktura. No, na datome nivou uočljivo je odsustvo kompliciranosti, matematičkih „zapleta“. Iz toga izvodim još dva zaključka o komplementarnosti dviju poetika.

Prvo, relativna jednostavnost matematičkoga jezika u Tekstu, lagahnost njegovih struktura koje se graniče s nekom vrstom razdraganosti u („strofičkim“) tabelama, bez suviše kompliciranih pregnuća, dovode me do odluke da ovu matematiku nazovem imenom koje mi se čini prijeko potrebnim koliko i neobičnim. To je, zapravo, *matematička lirika*.[10] Pridodamo li tome činjenicu da je Tekst vrlo poetičan (sa obiljem

---

[10] Možda se može kandidirati i termin *lirika u matematici*. Nauka o književnosti je, tradicionalno i često frustrirajuće, koristila termine iz prirodnih nauka za svoje potrebe, ali je moguća, bez uvrede, i obrnuta projekcija.

rima i refrena, tropa i figura), onda se iznova ukazuje bliskost dva jezika i dvije poetike iz različitih oblasti.
Drugo, i upravo u vezi s prethodnim, matematičke analize koje je izvršio Kurić pokazuju kako *Kur'an* nema namjeru da dokraja objašnjava Univerzum najsloženijim matematičkim jezikom i operacijama. Vjerujem da čovjek u ovom stadiju razvoja ne bi ni bio u stanju shvatiti tako šta, niti je to cilj Teksta. Njegov cilj je da vrlo jednostavnim operacijama, zapretanim u Tekst, u dovoljnoj mjeri istakne autoritet matematike u stvaranju i shvaćanju svijeta. Iz toga proizlaze dva važna zaključka:

a) Matematika se ovdje, ovakvim nivoom i situiranjem, predstavlja kao svojevrsna *metafora* za nepojamnu matematičku uređenost oba univerzuma. Drugim riječima, jezik matematike se ovdje predstavio kao sugestivan, jer zakonitostima koje zatičemo u Tekstu nagovještava*, kao apsolutnu pouzdanost* (u cilju argumentativnosti), nešto što nismo u stanju racionalno shvatiti u cijelosti.
b) U krajnjim konsekvencijama, na najvišem nivou – prihvatimo li matematičku metaforičnost i sugestivnost u navedenom smislu, a ne vidim razloge da se to ne učini – jezik matematike se ovdje potpuno preobrazio: i on je, ne napuštajući svoju elementarnu denotativnost, postao veoma konotativan.

Pošto je već općepoznato da je poetski jezik izuzetno sugestivan i konotativan, onda nas na pozitivan način iznenađuje saznanje kako matematički jezik na tim razinama također pribavlja sugestivnost i konotativnost, te kako, na taj način, izvanredno sarađuje sa poetskim jezikom. Ono što se u prvi mah činilo nespojivim – kada sam u početku izlaganja govorio o različitim odlikama poetskog i matematičkog jezika – pokazuje se prevladanim: dva jezika i dvije poetike u potpunosti sarađuju. Dakle, one se uzajamno ne isključuju, ali - ukoliko se posmatraju u odnosu naporednosti, onda su obje značajno osiromašene.

Međutim, uspostavljanjem sinteze koju sam upravo predstavio, pokazuje se još jedna do neusporedivosti impresivna odlika Teksta.

On je, naime, ovdje postigao podvig dostojan njegove pozicije u povijesti i u budućnosti: dva jezika i dvije poetike doveo je do punog sklada i saradnje, pri čemu se one uzajamno snažno afirmiraju, ali to čine toliko nenametljivo da njihova saradnja stotinama godina nije uočavana u punome kapacitetu, toliko suptilno da ni danas tradicionalisti nisu u stanju prihvatiti te tanahne veze i snage. Ali – Tekstu se ne žuri!

Tekst je upravo sada u poziciji da podsjeti na svoju "eksplozijsku" narav. U povijesti je jednom već izazvao eksploziju, o kojoj sam govorio na početku, a pristupi njemu metodama i tehnologijama modernoga doba pokazuju da treba računati s njegovom transpovijesnom eksplozivnošću, budući da tvrdi kako je objavljen kao božanska čudesnost svim ljudima i svim vremenima. Iz te dubine pritječe mu snaga za stalnu reaktualizaciju koja zahtijeva permanentnu poetičku reinterpretaciju.

Iz pozicije Teksta – to je također njegov snažan argument. Njime se poražavaju predrasude.

STILOGENOST KONSONANTSKIH SKUPOVA U *KUR'ANU*[11]

Znatan broj sura u *Kur'anu* počinje enigmatičnim konsonantskim skupinama, ili jednim izoliranim konsonantom. Iako u pravilu predstavljaju jedan ajet, ovi konsonanti ne sačinjavaju leksem, odnosno nisu riječi ispunjene značenjem: oni osvajaju posebna značenja samo u širokome kontekstu. Ne bi se reklo da su u pitanju skraćenice, jer skraćenice na manje ili više konvencionalan način pokrivaju određeno značenje; vjerovatno nisu ni šifre, jer im sadržaj do danas nije otkriven. Može biti da su u tim konsonantima predočeni simboli na tako neuobičajen način da podstiču na odgonetanje. U svakom slučaju, otkako je *Kur'an* objavljen, ovi njegovi dijelovi privlače pažnju i komentatori nude nejedinstvena tumačenja, katkada sa osjećajem nesigurnosti.
U *Kur'anu* ima 29 sura koje počinju tajanstveno grupiranim ili izoliranim konsonantima, na primjer TSM, YS, HM, Q, N i sl.[12] Prevodioci *Kur'ana* na bosanski, hrvatski i srpski jezik (kao i mnogi prevodioci *Kur'ana* na druge jezike, premda ima i suptilnijih prevodilačkih rješenja) navode ove konsonante kao nazive glasova, odnosno kao slova alfabeta: TA-SIN-MIM, YA-SIN itd. Ovakvo navođenje konsonanata u prijevodima ne može se smatrati pogrešnim, ali mislim da je podložno diskusiji koja treba već na početku da upozori na osjetljivost ove pojave. U originalnom tekstu nisu navedeni konsonanti onako kako ih navode prevodioci – u izvorniku zatičemo samo konsonante, a ne njihove nazive: *Kur'an* ih donosi, naprimjer, kao طسم (u transkripciji TSM), a ne kao nazive slova طاء / سين / ميم (u transkripciji TA-SIN-MIM). Zapravo, valja reći

[11] Ovaj rad objavljen je pod naslovom „Konsonantske enigme u *Kur'anu*“, *Takvim* za 2005, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 2004, str. 79-90.
Uključujući ga u ovu knjigu, pokazalo se korisnim, radi saradnje s drugim tekstovima u knjizi, da mu promijenim naslov, a cijeli sadržaj teksta ostao je isti.
[12] Tako počinju sljedeće sure: 2, 3, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 36, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 50, 68.

da se u prijevodima brkaju ortografija i izgovor. U izvornoj ortografiji postoje samo konsonanti u stanju povezivanja (TSM) koji se po principu spelovanja izgovaraju TA-SIN-MIM; oni povezivanjem ukazuju na svoju nerealiziranu težnju da se predstave kao leksemi i da se tako sasvim prilagode jezičkome okruženju. Suočeni sa složenošću ove pojave, prevodioci pretežno odstupaju od izvornika jer u *ortografiji* prenose *izgovor* konsonanata kao dijela alfabeta. S obzirom na enigmatičnost ove pojave, može se očekivati da prevodioci prenose autentičnost konsonanata (TSM), ili – još bliže, pošto arapsko pismo ne razlikuje velika i mala slova – u formi čvrste povezanosti ***tsm***. S druge strane, valja imati razumijevanja za prevodilački odnos prema izvorniku zbog toga što je prijevod, načelno, namijenjen čitaocima koji ne poznaju jezik izvornika, pa je prirodno očekivati da takvi čitaoci speluju – recimo, konsonante TSM – u skladu sa svojim alfabetom, ili fonetskim sistemom: *Te-eS-eM*, a to bi već bilo silno udaljavanje od izvornika, jer to više nisu isti konsonanti, *ne pripadaju istome jeziku,* i ne nose isti smisao; bilo bi to ravno pogubnoj promjeni šifre. Dakle, mogao bih zaključiti kako je uobičajena prevodilačka praksa prihvatljiva zato što je nužna. No, problematiziranjem takvog rješenja, želim ukazati na nešto što je značajno za razmatranje ovih, uslovno nazvanih, konsonantskih enigmi. Prije svega ukazujem na činjenicu da kompleksnost izvornika, ovdje sadržana u sadjejstvu planova ortografija – izgovor - smisao, nije u potpunosti dohvatljiva nijednome prijevodu: pošto je tekst *Kur'ana* neizdvojivo vezan za uslove arapskog jezika, u svakom prijevodu su neminovna «usputna» rasipanja izvornikova bogatstva. S druge strane – i to postavljam kao poentu – jasno je već iz prethodnih naznaka kako su ovi kratki dijelovi *Kur'ana* optimalno začudni u izvorniku te da valjani prijevodi, bez obira na to što nisu u stanju idealno prenijeti polivalentnost izvornika, također snažno ističu tu stilsku markiranost, rekao bih čak: markantnost. Zato smatram zanimljivim da se ovi jedinstveni stilemi zahvate stilističkom analizom da bi se vidjelo kakve rezultate će taj zahvat donijeti.

Koliko mi je poznato, većina komentatora saglasna je da ovim konsonantima izvornik ukazuje na to kako je *Kur'an* sačinjen od slova istoga alfabeta kojim i Arabljani pišu, ali da je, uprkos tome, njegova nadnaravnost očigledna. Istovremeno, komentatori često ostavljaju dojam o privremenosti svoga komentara, jer ostaje mogućnost, s obzirom na eliptičnost *Kur'ana*, da konsonanti u zagonetnim grupacijama ili pojedinačno predstavljaju šifre koje će negdje u budućnosti otvoriti svoj čudesan smisao.

Ovakvo razumijevanje ne može se odbaciti, ali smatram da je prilično šturo, te da je nužno obrazložiti ga adekvatno sa stanovišta stilistike i funkcionalnosti u strukturi cjeline. Pri tome valja naglasiti da moj pristup, makar bio i interpretativan, ne isključuje druge valjane i koherentne interpretacije. Ova analiza, u krajnjem rezultatu, zaslugom početne stilske začudnosti potaknute izoliranim navođenjem konsonanata – u smislu njhovoga uistinu neočekivanog neleksemskog, izvanjezičnog statusa – treba da pokaže kako, na prvoj razini uočavanja, nemaju odmah uočljiv smisao akamoli da su zasićeni značenjem - oni nas samo svojom optimalnom oneobićenošću u tekstu silno iznenade; međutim, na višoj razini razumijevanja i uvođenjem u određene kontekste neočekivano otkrivaju smisao najvišega reda, utoliko značajniji što je njihov smisao u početku bio neuočljiv.

U 29 sura i 30 konsonantskih enigmi (u 42. suri postoje dva ovakva stilema) navedena su ukupno 74 konsonanta u kombinacijama koje se često ponavljaju (13 kombinacija). Nisam uočio potpunu pravilnost u smjeni kombinacija (izvjesna pravilnost postoji i na nju ću odmah ukazati) i nije mi poznato da li je moguća kakva matematička analiza numeričkoga stanja konsonantskih enigmi – ona je izvan moga trenutnog interesovanja – ali mi se čini da je za ovu analizu važno spomenuti kako sam zbrajanjem konsonanata utvrdio da se u zbiru 74 konsonanta pojavljuje njih 14 koji se ponavljaju u različitim kombinacijama. Smisao broja 14 vidim u tome što je to tačno polovina arapskog alfabeta.

Iako se u prvi mah može dojmiti kao digresija, važno je povodom razmatranja konsonantskih enigmi u njihovoj numeričkoj dimenziji

podsjetiti na nešto što sam istakao razmatrajući suru *al-Rahman*. Pri tome ne marim za mogući prigovor o spekulativnosti moje teze, jer je ona funkcionalna u mome stilističkom pristupu pojavama koje obrazlažem u mjeri u kojoj je pristup koherentan. Naime, povodom sure *al-Rahman* podvukao sam kako njome dominira gramatički dual kojim se naglašava univerzalizam principa dualnosti, te da je upravo vladavina toga principa jedan od vrhovnih izraza milosti Gospodareve i da - upravo kao takav izraz – dual/dualnost ili parnost trijumfuje kao krajnji smisao Lijepoga. Arapski jezik ima naročitu sposobnost – i to je jedan od onih nezamjenljivih uslova arapskog jezika u kojima se objavljuje *Kur'an* – da izrazi taj dual (nije li to izuzetna saradnja jezika i sadržine koja se u njemu objavljuje?!) na način čije funkcionalnosti često nisu svjesni ni oni koji poznaju taj jezik. Naime, on vrlo jednostavnim zakonima morfologije gradi duale imenica, pridjeva, finitnih glagolskih oblika itd. bez upotrebe broja *dva*. Dakle, dual je «prirodno stanje» svake od ovih vrsta riječi, on je inheriran svakoj od njih, pa i kur'anska *afirmacija duala* – kao božanske mudrosti u uređenju svijeta i, shodno tome, kao izraz Njegove milosti - postiže se zbog toga na znatno efektniji i «prirodniji» način nego u jezicima prijevoda.

U analizi konsonantskih enigmi najprije sam uočio *polovine*, što znači da opet izranja smisao dualnosti na kojoj *Kur'an* inače insistira, često i na *parnosti* kao na temeljnom principu egzistencije i ljepote. Istovremeno, ta dualnost – stilski silno obogaćena i smisaono zasićena – ističe Allahovu singularnost snagom postojanoga kontrasta.

Naime, u zbrajanju ovih sura, konsonantskih kombinacija u njima i sl. valja primijetiti da sve kombinacije sačinjava 14 konsonanata, a to je, kako rekoh, tačno *polovina* arapskog alfabeta. Samo u jednoj suri pojavljuju se *dvije* grupacije konsonanata, pa i ta činjenica upozorava na dual. Zatim, ove konsonanate u svim surama prati istovjetno smisaono okruženje, osim u *dvije* sure, a *obje* se nalaze tačno na *polovini* zbira sura od 39 – dakle, te *dvije* sure dijele grupaciju sura na *dva* dijela, upravo na njihovoj *polovini*.

Ovakav nalaz čini mi se zanimljivim za prethodno ukazivanje na značaj duala, dualnosti ili parnosti. No, ne smatram svojim zadatkom da izvodim krajnje egzaktne zaključke iz ove gotovo frapantne činjenice, ali je smatram, kako rekoh, funkcionalnom u domenu stilističkih razmatranja kojima se ovdje bavim.

Sada se treba vratiti uvjerenju komentatora kako se konsonantskim enigmama naglašava da su Božiji i ljudski govor/tekst sačinjeni od istih konsonanata, ali da nisu jednakovrijedni. Postavlja se pitanje zašto je upozorenje navedeno upravo na ovaj način: moglo se očekivati da u sumi od 74 slova *Kur'an* navede svih 28 slova arapskog alfabeta; ili – kada se na arapskom jeziku aludira na alfabet, onda se obično navode nazivi prva dva slova po kojima se cijeli sistem naziva ALIFBA باء /الف)), kao što je po slijedu slova A-B-C nastao naziv *ABeCeDa*.

No, *Kur'an* nas ovdje iznenađuje višestruko. Prvo, on ne upućuje na alfabet na način na koji ljudi upućuju na njega – distanciranje je i tu ciljano i svrhovito. Drugo, on ne navodi sva slova alfabeta nego tačno polovinu. Time se početna začudnost dvostruko pojačava: odstupanje od ljudskog imenovanja usklađeno je sa osnovnim ciljem da se naglasi izuzetnost i božanska nadmoć Govora nad ljudskim govorom, pri čemu se nadaje kao zagonetka to što je uvedena upravo polovina alfabeta. Iako je moguće da postoji neki neotkriven smisao ovih brojki, smatram da je on ovdje stilski veoma aktivan jer ljudi se stalno pitaju zašto baš ta cifra – mimo svih iskustava i prakse?! Začudnost se tako konstantno pojačava, jer i sama numerička vrijednost na koju upućujem stilogena je.

U prvi mah se činilo da je upotreba enigmi-konsonanata nasumična pa na toj razini njihova stilogenost nije izgledala znatnom, ali – tjeran potrebom da vlastite dojmove obrazložim, dao sam se u potragu za sistemom, ili za općim i zajedničkim kakteristikama konsonantskih enigmi u tekstualnom okruženju. Ispostavlja se da postoje zajedničke odlike i određena zakonitost u njihovoj upotrebi, sa minimalnim odstupanjima kojima je cilj – prema mome razumijevanju, kao i u mnogim drugim slučajevima u *Kur'anu* – da tekst otmu automatizmu i da upravo odstupanjem istaknu zakonitost.

Razmotrit ću redom ove opće odlike i zakonitost u upotrebi konsonantskih enigmi.

1. Sve konsonantske enigme nalaze se na početku sura i sačinjavaju jedan ajet, osim u 42. suri, u kojoj zatičemo *dvije* konsonantske enigme u *dva* prva ajeta. To je jedini, ali djelomičan i funkcionalan izuzetak koji poštuje opće pravilo na taj način što obje skupine grade konsonanti iz fonda iz kojeg se grade i sve druge konsonantske enigme. Dakle, odstupanje je djelomično i kao takvo ono je upozoravajuće i stilogeno, a povinuje se općem pravilu po kome se konsonantske enigme smještaju na pozicije prvih paragrafa u surama i po kome su sačinjene iz istoga konsonantskog fonda.

Ovdje valja podsjetiti da sure izvorno nemaju naslove (naslove su im dali ljudi, naknadno; nazivi sura izvorno ne pripadaju Objavi). U stilistici je opće mjesto da naslovi predstavljaju *jake pozicije* teksta, a pošto sure nemaju naslove, onda se upravo odsustvo naslova – u funkciji «minus-postupka» - javlja kao *jaka pozicija*. Dodamo li tome kako se na pozicijama prvih ajeta, u tekstovima bez naslova, javljaju ove konsonantske enigme koje u jednoj fazi razumijevanja teksta - u općoj nedoumici o njihovome položaju u strukturi i o njihovome smislu - mogu se dojmiti i kao svojevrsni moto, premda to nisu, onda se upravo one pojavljuju kao *jake pozicije* teksa, ojačane odsustvom naslova: naprosto ih osjetimo kao svojevrsni udar. Da su konsonantske enigme smještene negdje u tekstualnu dubinu sure, ne bi imale tako snažan efekat kao na poziciji na kojoj se nalaze.

No, ovakvo tumačenje nije zasićeno, pošto propušta istaknuti stilogenost datog postupka: potrebno je jednu «komentatorsku činjenicu» osvijetliti i sa stanovišta stilistike da bi se ta činjenica u svojoj relativnoj tačnosti predstavila znatno zamamnijom, jer je stilski efektno na ovako jedinstven način isticati izuzetnost teksta. Stilogenost konsonantskih enigmi stalno se razvija.

2. Sve konsonantske enigme – osim u *dva* slučaja, i opet s ciljem da se tekst izuzecima odupire automatizmu – nalaze se u samome pročelju *dužih* sura. Pri tome treba znati da duže sure u pravilu grade i duži ajeti pa zbog toga njihove formalne odlike (rima i ritam kao

odlike ovoga teksta u cjelini) nisu uočljive i efektne kao u kraćim surama. To znači da konsonantske enigme imaju zadatak, između ostaloga i uz već naznačene stilske potencijale, da pojačaju stilsku vrijednost dužih sura koje nisu stilski markirane kao kratke sure.
Moguće je da to nije glavni cilj konsonantskih enigmi, ali utvrđivanje *i drugih* njihovih funkcija ne isključuje stilske funkcije koje utvrđuje moje čitanje.
3. Poslije svake konsonantske enigme – uz *dva* izuteka (sura 29. i 30.) – slijede riječi koje sinonimski ukazuju na *Kur'an:* negdje se navodi imenica *Knjiga*, negdje *ajeti*, *Opomena*, *Objava* i sl. Nesumnjivo, to je snažan argument u prilog spomenutim uvjerenjima da konsonantske enigme ukazuju na to kako je *Kur'an* objavljen u istome pismu i glasovnom sistemu kojima se služe i ljudi, ali da je on božanski nadmoćan.
4. Imenicu *Kur'an* ili njene sinonime, koji dolaze poslije konsonantskih enigmi, uvijek prate atributi iz istoga semantičkog polja: *jasni*, *istiniti*, *onaj u koga nema sumnje*, *mudri*, *znameniti* i sl. Valja izvući zaključke iz ovako konzistentne atribucije u okruženju konsonantskih enigmi.
Prije svega, zanimljivo je da nakon konsonantskih enigmi - koje djeluju začudno već pri prvome susretu s njima upravo zato što je njihovo značenje u prvi mah neprozirno – slijedi konstantno atribuiranje Knjige kao nečega što je *jasno*, *neupitno*, *istinito* ili *autentično* i sl. Ta očigledna i direktno sučeljena opozitnost konsonantskih enigmi i njihovoga neposrednog okruženja iznova pojačavaju stilogenost konsonantskih enigmi jer se čitalac pita: Kako je to jasna Knjiga kada upravo na početku teksta nailazimo na enigmatični zbir konsonanata; zašto se upravo i dosljedno na tim mjestima insistira na jasnosti ili autentičnosti Knjige?! Dakle, tek što se čitalac upusti u tekst, nakon iznenađenja koje je priredila konsonantska enigma, tekst ga opozitnom atribucijom vraća enigmi, tako da se ovim naknadnim efektom začudnosti neočekivano potcrtava stilogenost konsonantske enigme.
U konsekventnom promišljanju, postavlja se pitanje kako se može protumačiti ovakvo uspostavljanje odnosa između simboliziranog

alfabeta, Knjige sa svim njenim sinonimima u ovim pozicijama i navedenim principom atribuiranja.
Knjizi kao takvoj – dakle, knjizi koja nije božanskoga porijekla, i takvu ću ispisivati malim početnim slovom – inherirana je «neistinitost», «neautentičnost», «ne-mudrost», ali uvijek u značenju da ona ne sadrži Istinu kao Objavu, da je neautentična u smislu Apsolutne Božanske Izvornosti i sl. Pri tome naglašavam da knjigu ne treba shvatiti samo u doslovnom značenju već *knjiga* ovdje označava i *govor* (*Govor* je jedan od sinonima za *Kur'an*), *kazivanje*, *besjedu*, a ne samo ono što je ispisano i uvezano – kako danas poznajemo knjigu. Knjizi je, zapravo, u principu imanentno, na neki način joj je prirođeno kao ljudskome produktu, i nešto što je neistinito, neautentično, a to posebno vrijedi za knjige (čitaj: *besjede*, *kazivanja*, *govore*) profetske naravi, odnosno za one koje su imale ambiciju da se predstave kao pronositelji Apsolutne Istine; jedino takve knjige zapravo su dostojne kur'anskoga dijaloga i osporavanja.
Budući da je knjiga, dakle, načelno podložna sumnjama, kao djelo nesavršenog ljudskoga duha ili uma, *Kur'an* navodi neizostavno uz svaki svoj sinonim neki pridjev koji ga odlučno distancira od knjige kao takve. To je njegova univerzalna i svevremena odluka. No, korisno je uz ovo imati u vidu i kontekst u kome se *Kur'an* objavljivao.
Naime, za vrijeme objavljivanja *Kur'ana* u Arabljana je pjesnik (*autor knjige ili besjede*) bio svešteno lice (*kahin*) koji je upravo svojom poetskom riječju komunicirao s paganskim višnjim silama, a sa stanovišta *Kur'ana* to je ekstremni izraz neautentičnosti i lažnosti knjige/govora; otuda tako snažno insistiranje *Kur'ana* na atribuciji na koju sam ukazao. Pored pjesnika, čija besjeda je u osnovi magijska, bilo je i drugih knjiga, religijske ili neke druge naravi, koje su iznudile ovakav stav *Kur'ana*. Koristeći niz sinonima za *Kur'an* i niz atributa iz istoga semantičkog polja, ovaj tekst zapravo ukazuje na to kako on i nije knjiga, odnosno nije knjiga u uobičajenom značenju riječi iako je sačinjen od alfabeta ili sistema glasova od kojih inače nastaju knjige, odnosno besjede.

Sa ove pozicije ukazuje se izvanredna funkcija konsonantskih enigmi, jer nas upravo one uvode u dvovrsne kontekste.

Prvo, uvode nas u širi kontekst *Kur'ana*, signalizirajući kako je *Kur'an* sačinjen od slova/glasova iz ljudskoga alfabeta ili sistema glasova.

Drugo, konsonantske enigme uvode cijeli tekst *Kur'ana* u najširi kontekst – u samjeravajući odnos sa svim tekstovima, sa iskustvom pisane riječi ili govora općenito, u namjeri da uvjere u vlastitu izuzetnost božanskoga ranga. Uvodeći tekst *Kur'ana* na ovaj način u tradiciju – naglašavanjem ravnopravne «startne pozicije» sadržane u činjenici da *Kur'an* koristi alfabet i glasovni sistem zajednički njemu i ljudima, jer je to temeljni uvjet za komunikaciju uopće – *Kur'an* potcrtava svoju superiornost nad tradicijom, te svoju božansku čistotu i mudrost u odnosu na svaku knjigu, ili na svaki govor kao ljudski čin ili djelo. Uz sve ove efekte konsonantskih enigmi, treba imati u vidu kako su oni stilski snažno markirani u *Kur'anu,* te kako *Kur'an* nastoji dokazati svoju stilsku nadmoć nad iskustvom ljudske pismenosti općenito. Dakle, konsonantske enigme u *Kur'anu* ostvarile su stilski podvig, da bi se, u krajnjem rezultatu, predstavile u potpuno afirmiranoj ubjeđivačkoj funkciji: od naoko nerazumljivih šifri dospjeli smo, zahvaljujući podsticajima stilske začudnosti, do saznanja da ove konsonantske enigme upućuju na samu bit *Kur'ana,* na njegovo božansko porijeklo, te da se u tom kontekstu mogu posmatrati kao svojevrstan «zaštitni znak» *Kur'ana*. Prvoizgledna nerazumljivost ili zamagljenost konsonantskih grupacija preobrazila se u vlastitu suprotnost jer im je cilj, očito, da razložno i argumentirano uvjere u božansku nadmoć *Kur'ana*, istaknutu u Jasnosti i Autentičnosti u odnosu na svaku drugu knjigu ili besjedu.

Prethodnim izlaganjem nisu iscrpljene stilske vrijednosti konsonantskih enigmi.

Naime, čini mi se da ovako oneobičeno pozicioniranje konsonanata u tekstu nije moguće podvesti ni pod jednu poznatu stilističku kategoriju, ni pod jednu stilsku figuru. Već i to saznanje markira ih na neočekivan način, jer, po mome uvjerenju, zaista se ne daju svesti

bez ostatka na bilo koju stilsku figuru, premda djelomično obavljaju funkcije više stilskih figura.
Konsonanstske enigme nisu grafostilemi u punome smislu, između ostalog i zbog toga što ne funkcioniraju samo vizuelno, čak ne prije svega vizuelno: objavljivane su usmeno i potom su dugo, udobno i u sigurnosti, prebivale u srcima i umovima ljudi, *neispisane*, u *usmenoj* predaji, a tek znatno kasnije su zapisane.
One nisu ni fonostilemi, anagrami ni monogrami, nisu ni epigrafi, a sadrže neka svojstva aliteracije i asonance. Naime, treba istaći da se ovi konsonanti ponavljaju u istim ili djelomično istim kombinacijama.[13] Na taj način one imaju elemente asonance, ali sadrže i elemente aliteracije.
Međutim, s obzirom na relativno učestalu distribuciju i ponovljivost istih kombinacija konsonantskih enigmi, ove mikrostrukture djeluju kao faktori opće ritmizacije teksta koju on stalno pronosi, ali i kao naročita vrsta *konektora* – toga «vezivnoga tkiva» teksta koje djeluje barem dvojako: na jednoj strani, armira tekst na formalno-strukturalnom planu, a na drugoj strani i u isti mah snažno ga armira smisaono, s obzirom na već elaboriranu ubjeđivačku funkciju i ideologijske potencijale ovih stilema.
Konačno, pošto je u ovoj analizi i njenome predmetu cijelo vrijeme riječ o pismenosti, odnosno o K(k)njizi i G(g)ovoru, ne treba da začuđuje – osim u smislu nezaboravnog stilskog efekta – što iza posljednjeg konsonanta-enigme (NUN, u suri 68.) slijedi ajet: *Tako Mi Pera i onoga što u redove njižu oni!*
Naime, nakon svih prethodnih sura koje na interpretirani način kazuju o alfabetu, pismenosti, knjizi i sl., Allah se zaklinje Perom, a On se zaklinje samo kosmički važnim stvarima ili pojavama. To znači da je Pero kosmički važno, kao što je i *Kur'an* kosmički važan.
Vjerujem da je ovakvom završnicom u strukturi *Kur'ana* izvršeno na najefektniji način nizanje konsonantskih enigmi, krunisanih uzvišenim smislom i darivanih neočekivanom stilogenošću.

---

[13] Na primjer: dva puta zaredom ALIF-LAM-MIM, tri puta ALIF-LAM-RA, sedam puta HA-MIM itd.

Na kraju, čini mi se primjerenim prinijeti ovdje jedan hadis, preuzet iz Ibn Kesirova *Tefsira*, koji je *estetski* funkcionalan u tolikoj mjeri da sam odustao od prvotne namjere da ga smjestim u digresivnu i tjeskobnu fusnotu.

Prema tome hadisu, konsonant NUN je mastionica (valja ga navesti ovdje i u arapskoj ortografiji: ن izgleda kao praiskonska dubodolina posvećena svojim lukom čuvanju dragocjene sadržine – tinte ili tačke njome ispisane):

Prvo što je Allah stvorio bijaše Pero, zatim je stvorio NUN, a NUN je mastionica - bijaše zapisana o NUN-u besjeda Božijega Poslanika časnoga.

MATEMATIČKI JEZIK KONSONANATA

U prethodnom tekstu naveli smo da komentatori kur'anskih konsonantskih skupova često ostavljaju dojam o privremenosti svoga komentara, jer ostaje mogućnost, s obzirom na eliptičnost *Kur'ana*, da konsonanti u zagonetnim skupovima ili pojedinačno predstavljaju šifre koje će negdje u budućnosti pokazati svoj čudesan smisao. Neka otkrića do kojih smo došli, vršeći kompjutersku obradu tih konsonanata, dokazuju da je to zaista tako. Naime, navedeni konsonanti predstavljaju šifre koje otkrivaju čudesni smisao najvišeg matematičkog reda i sklada. Taj matematički red konsonanata otkrili smo tako što smo razmišljali kako je nužno da je svijet stvoren s mjerom, a izraz za mjeru su brojevi. Dakle, u ovome radu bavimo se matematičkim jezikom onih konsonantskih skupova kojima počinje 29 kur'anskih sura (kao što je Alif-Lam-Mim itd.)

Da bismo mogli u kur'anskim konsonantima tražiti, i eventualno naći, matematičke zakonitosti, najprije ih treba pretvoriti u brojeve. Zapravo, konsonantskim skupovima ili izoliranim konsonantima (koje nazivamo i konsonantskim enigmama) treba odrediti odgovarajuću numeričku vrijednost. Tu vrijednost odredit ćemo utvrđujući numeričku vrijednost svakog konsonanta u arapskom alfabetu:

Tabelarni pregled numeričkih vrijednosti arapskog alfabeta

Konsonanti	Numerička vrijednost		Konsonant i	Numerička vrijednost
alif	1		dad	15
ba	2		ta	16
ta	3		za	17
la	4		`ayn	18
\im	5		gayn	19
ha	6		fa	20
ka	7		qaf	21
dal	8		kaf	22
ral	9		lam	23
ra	10		mim	24
za	11		nun	25
sin	12		waw	26
šin	13		ha	27
sad	14		ya	28

Za ovakvo određivanje numeričkih vrijednosti konsonanata odlučili smo se zbog toga što je kompjuterska analiza kur'anskoga teksta ukazala na to da je Allah Svoju Knjigu Časnu kreirao koristeći neke matematičke zakonitosti utemeljene u redoslijedu konsonanata u arapskom alfabetu. Konsonantima koji obrazuju konsonantske skupove-enigme, a čine dio arapskog alfabeta i predmet su ovoga istraživanja, utvrđujemo slijedeću numeričku vrijednost:

Tabelarni pregled numeričkih vrijednosti konsonanata

Konsonanti odabrani za skupove konsonanata	Numerička vrijednost konsonanata		Konsonanti koji nisu odabrani za skupove konsonanata	Numerička vrijednost konsonanata
alif	1		ba	2
ha	6		ta	3
ra	10		ta	4
sin	12		\im	5
sad	14		ha	7
ta	16		dal	8
`ayn	18		dal	9
qaf	21		za	11
kaf	22		šin	13
lam	23		dad	15
mim	24		za	17
nun	25		gayn	19
ha	27		fa	20
ya	28		waw	26
Svega	247			159

MATEMATIČKE ZAKONITOSTI

Za istraživanje matematičkog jezika konsonanata, koji su objavljeni na početku dvadeset i devet sura u *Kur'anu*, treba poznavati neke matematičke zakonitosti, pri čemu valja naglasiti da se ne radi o komplikovanoj matematici. Ta matematika se, uglavnom, svodi na četiri osnovne računske operacije (sabiranje, oduzimanje, množenje i dijeljenje). To znači da svaki čitalac može bez teškoća istraživati i spoznati neke od tih tajni. Neophodno je, prije toga, čitaocima ovog teksta, dati neke osnovne napomene o metodologiji i tehnici istraživanja.

Prije svega, valja znati da u skupu svih prirodnih brojeva postoje neke matematičke spone koje povezuju sve te brojeve. Te spone su kodovi 19 i 7. Postojanje tih kodova otkrili smo koristeći najsavršenije kompjuterske, te programske, kibernetske i informacione sisteme i zakonitosti. Kako možemo otkrivati te kodove u kur'anskome tekstu objasnit ćemo u nastavku izlaganja. Navedene kodove u *Kur'anu*, i u prirodi, najčešće susrećemo u slijedećim kombinacijama:

19 i 7 ➔ 197

7 i 19 ➔ 719

19 i 07 ➔ 1907

itd.

U tom skupu brojeva postoje i neke druge matematičke spone. To su: relacija: par-nepar, analogni kod, konekcija, dekompozicija, prednost desne strane i mnogo toga još. Međutim, sva ta matematika se, u krajnjoj liniji, svodi na prethodno navedene četiri osnovne računske operacije. Sve što treba uraditi je da se u analizi kur'anskih konsonanata potraže matematičke relacije u kojima konsonante međusobno povezuju kodovi 19 i 7, a eventualno i neke druge. Čim to uradimo, spoznat ćemo, bez većih poteškoća, neke od tih tajni. Potom ćemo, u nastavku izlaganja, navesti neke najjednostavnije primjere kako se mogu otkriti tajne kur'anskih konsonanata koji se nalaze u skupovima ili izolirani na početku nekih sura u *Kur'anu,* koristeći prethodno navedene matematičke zakonitosti.

POLOVINA ARAPSKOG ALFABETA

Već smo spomenuli da se u zbiru svih konsonanata koji su objavljeni na početku 29 sura u *Kur'anu* pojavljuje njih 14 i da se isti ponavljaju u različitim kombinacijama. Smisao broja 14 vidimo u tome što je to tačno polovina arapskog alfabeta, a ta polovina alfabeta je sačinjena od dvije sedmice:

14 = (7 + 7)

Ovo su prve *dvije* sedmice koje smo susreli u matematičkoj slici konsonanata na početku 29 sura u *Kur'anu*.

Odabrani konsonanti

U *Kur'anu* je, kako smo već naveli, odabrano 14 konsonanata iz arapskog alfabeta za skupove konsonanata koji se nalaze na početku 29 sura. To su:

alif, *ha*, *ra*, *sin*, *sad*, *ta*, *`ayn*, *qaf*, *kaf*, *lam*, *mim*, *nun*, *ha* i *ya*

Numeričke vrijednosti tih konsonanata su:

1,6,10,12,14,16,18,21,22,23,24,25,27 i 28.

Sada ćemo sabrati navedene numeričke vrijednosti:

(1+6+10+12+14+16+18+21+22+23+24+25+27+28) = 247

247 = (19+19+19+19+19+19+19+19+19+19+19+19+19)

U ovom primjeru konsonante međusobno povezuje kod 19.

Prva *dva* konsonanta imaju zbir 7: (1+6) = 7

U ovom primjeru dualnost, odnosno parnost, data je u znaku šifre 7.

Prvih *sedam* konsonanata imaju zbir 77:

(1+6+10+12+14+16+18) = 77

Dakle, navedene konsonante međusobno povezuje i kod 7.

Konekcija prvih sedam konsonanata

Sada ćemo izvršiti konekciju prvih sedam konsonanata:

(1,6,10, 12,14,16 i 18) ➔ 1061012141618

1061012141618 = [(19+7) x Y]

Y = 40,808,159,293

U ovom primjeru također postoji kreacija u znaku kur'anskih kodova 19 i 7.

Konekcija posljednjih sedam konsonanata

(21,22,23,24,25,27,28**)** ➔ 21222324252728

21222324252728 = **{[7 + (19+7) x Y] + 7}**

Y = 816,243,240,489

I u ovome primjeru je kreacija u znaku kur'anskih kodova 19 i 7.

NEODABRANI KONSONANTI

U *Kur'anu* nije odabrano 14 konsonanata iz arapskog alfabeta za skupove konsonanata koji se nalaze na početku 29 sura. To su:

ba, ta, la, \im, ka, dal, ral, za, šin, dad, za, gayn, fa i *waw.*

Zbir numeričkih vrijednosti tih konsonanata je:

(2+3+4+5+7+8+9+11+13+15+17+19+20+26) = 159

159 = [(19x7) + (19+7)]

Dakle, i skup konsonanata iz arapskog alfabeta koji nisu odabrani za skupove konsonanata objavljenih na početku nekih sura međusobno povezuju kodovi 19 i 7.

MATRICA ZA ODABIR KONSONANATA

Kada razmišljamo o tajnama skupova konsonanata, koji su objavljeni na početku nekih sura u *Kur'anu*, iz perspektive programskih zakonitosti nameće se slijedeće pitanje: Kako izgleda matrica za odabir navedenih konsonanata? Naime, arapski alfabet ima ukupno 28 konsonanata i kako iz toga skupa odabrati 14 konsonanata, a da pri tome odabir bude izvršen u znaku kodova 19 i 7? Odgovor se može pronaći u matrici svih konsonanata arapskog alfabeta. Matrica izgleda ovako:

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

Osjenčeni brojevi u matrici odabrani su za konsonante, a neosjenčeni nisu odabrani. Matrica ima skriven ključ za odabir konsonanata. On nije vidljiv, ali se ipak može otkriti. Treba uraditi slijedeće: izbrojati skupove brojeva, iz navedene matrice, koji jesu i koji nisu odabrani za kreaciju skupova konsonanata.

Prvi broj koji je iz matrice odabran za kreaciju skupova konsonanata je broj 1. Taj broj, kada se posmatra iz perspektive skupova brojeva, čini jedan skup u kojem postoji samo jedan broj. Aritmetički izraz za taj skup sa jednim brojem je broj **1**. Nakon prvog skupa, slijedi skup sa četiri broja koji nisu odabrani za skupove konsonanata. Aritmetički izraz za taj skup je broj 4. Slijedi skup sa jednim brojem. To je broj 6. Taj broj je odabran za kreaciju skupova konsonanata. Pošto u tom skupu brojeva postoji samo jedan broj, aritmetički izraz taj skup je broj **1**. Slijedi skup sa tri broja koji nisu odabrani za skupove konsonanata. To su brojevi: 7, 8 i 9. Aritmetički izraz za taj skup brojeva je broj 3. Zatim dolazi skup u kojem postoji samo jedan broj koji je odabran za skupove konsonanata, a to je broj 10. Aritmetički izraz za taj skup je broj **1.** Opet slijedi skup sa jednim brojem koji nije odabran za skupove konsonanata. To je broj 11. Aritmetički izraz za taj skup je broj **1**. Slijedeći broj u matrici koji je odabran za skupove konsonanata je broj 12. To je skup sa samo jednim brojem, pa je aritmetički izraz za taj skup brojeva broj **1.**

Slijedi broj 13 koji nije odabran za skupove konsonanata. Aritmetički izraz za taj skup je broj **1.**Poslije tog broja je broj 14 koji je odabran za skupove konsonanata. Aritmetički izraz za taj skup je broj **1.** Za brojem 14 slijedi broj 15 koji nije odabran za skupove konsonanata. Aritmetički izraz za taj skup brojeva je broj **1.**

Slijedi broj 16 koji je odabran za skupove konsonanata. Aritmetički izraz za taj skup je broj **1**. Poslije toga broja je broj 17 koji nije odabran za skupove konsonanata. Aritmetički izraz za taj broj je broj **1**. Zatim slijedi broj 18 koji je odabran za skupove konsonanata. Aritmetički izraz za taj broj je broj **1**. Poslije ovog broja dolaze brojevi 19 i 20 koji nisu odabrani za skupove konsonanata. Aritmetički izraz za skup brojeva u kojem imaju dva broja je broj **2**. Slijede brojevi: 21, 22, 23, 24 i 25 koji su odabrani za skupove konsonanata. U ovom skupu imamo pet brojeva. Zbog toga je aritmetički izraz za ovaj skup brojeva broj **5** . Potom dolazi broj 26 koji nije odabran za skupove konsonanata. Aritmetički izraz za taj broj je broj **1**. Zatim slijede brojevi 27 i 28 koji su odabrani za skupove konsonanata. S obzirom da u ovom skupu brojeva imamo dva broja, aritmetički izraz za taj skup je broj **2**.

Iz navedene matrice su za kreaciju skupova konsonanata odabrani slijedeći skupovi brojeva:

1,1,1,1,1,1,1,5,2

Konekcija tog skupa brojeva je:

1,1,1,1,1,1,1,5,2 ➔ 111111152

Dekompozicija tog broja je:

111111152 = (197 + 197 + 197... + 197

Očito, ključ za odabir konsonanata u arapskom alfabetu su kur’anske šifre 19 i 7.

Neodabrane konsonante također međusobno povezuju kodovi 19 i 7.

4311121 = (7 + (19+19+19+19... + 19)

DESNA STRANA U MATRICI

U navedenoj matrici na desnoj strani se nalaze slijedeći konsonanti:

6,12,14,21,27,28

Zbir numeričkih vrijednosti tih konsonanata je:

(6+12+14+21+27+28) = 108

Konekcija je:

6,12,14,21,27,28 ➔ 61214212728

61214212728 = (108+108+108...+108)

Interesantno je da je zbir ovoga skupa konsonanata istovremeno i rezultat njihove konekcije. Međutim, još je zanimljivija činjenica da je u tim konsonantima skriven i aritmetički izraz za uzvišeno Božije ime.

61214212728 = [74 + (931+931+931... + 931)]

ili:

61214212728 = [74 + (931 x Y)]

Y = 65,751,034

Brojevi 74 i 931 iz ovog primjera su aritmetički izrazi za Božije ime.

ARITMETIČKI IZRAZ ZA BOŽIJE IME

Da bi se otkrila vezu između konsonanata i imena *Allah*, treba izračunati aritmetički izraz za ime *Allah*. To ćemo uraditi ovako:

Broj 74

Ime *Allah* čine četiri konsonanta-grafema. To su:

ALLAH ➔ (*alif*, *lam*, *lam* i *ha*).

Aritmetički izraz za konsonant *alif* je broj 1, za *lam* broj 23 i za *ha* broj 27.

$$(1+23+23+27) = 74$$

Broj 74 je jedan od aritmetičkih izraza za ime *Allah*. Postoji još jedan aritmetički izraz kojeg ćemo izračunati uz pomoć skupova brojeva:

Broj 931

Sada ćemo izračunati skupove brojeva u numeričkim vrijednostima navedenih konsonanata:

$$(S1 + S23 + S23 + S27) = \mathbf{931}$$

$$S1 = 1;\ S23 = (1+2+3...+23) = 276;\ S27 = (1+2+3...+27) = 378$$

$$(1 + 276 + 276 + 378) = \mathbf{931}$$

Dakle, aritmetički izraz za ime *Allah* su brojevi 74 i 931.

Te izraze za smo našli u konsonantima na desnoj strani navedene matrice.

Proizlazi da je u konsonantima *desne* strane matrice skriven i aritmetički izraz za Božije ime. Taj izraz se ne nalazi u konsonantima s lijeve strane. Time uzvišeni Bog i na ovaj način daje prednost desnoj strani.

Broj 931 je najsavršeniji izraz za povezivanje svih brojeva u skupu brojeva od X do Y sa kodovima 19 i 7:

931 = (7 x 19 x 7)

Taj broj predstavlja matematičku sponu koja povezuje sve čestice u prirodi.

MNOŽENJE KONSONANATA

Odabrani konsonanti

Kada međusobno pomnožimo aritmetičke izraze za sve konsonante koji su objavljeni na početku 29 sura u *Kur'anu,* kao rezultat dobit ćemo broj 931 i kodove 19 i 7.

(1x6x10x12x14x16x18x21x22x23x24x25x27x28) = 13992518098944000

Primjer 1

13992518098944000 = [(719 + 931) x Y]

X1 = 8,480,313,999,360.

Primjer 2

13992518098944000 = [(19x7) + 197) x Y]

Y1 = 42,401,569,996,800.

Neodabrani konsonanti

Kada međusobno pomnožimo aritmetičke izraze za sve konsonante iz arapskog alfabeta, koji nisu odabrani za skupove konsonanata u *Kur'anu,* opet ćemo kao rezultat dobiti broj 931 i kodove 19 i 7.

(2x3x4x5x7x8x9x11x13x14x15x17x19x26) = 15252568531200

Primjer 1

15252568531200 = [(719 + 931) x Y]

X2 = 9,243,980,928.

Primjer 2

15252568531200 = [(19x7) + 197) x Y]

Y2 = 46,219,904,640.

Matematička ravnoteža

Kada kod odabranih i neodabranih konsonanata izračunamo količnik(iz primjera 1) dobit ćemo slijedeći rezultat:

X1 = 8,480,313,999,360.

X2 = 9,243,980,928

Očito, radi se o različitim brojnim vrijednostima koje nisu u međusobnoj ravnoteži. Međutim, ako se u istraživanjima koriste zakonitosti dekonencije utvrdit će se da između navedenih brojnih vrijednosti postoji egzaktna matematička ravnoteža. To ćemo objasniti na slijedećem primjeru:

X1 = 8,480,313,999,360.➔ (8+480+313+999+360) = 2160

X2 = 9.243.980.928.➔ (9+243+980+928) = 2160

Dakle, u ravnoteži mogu biti čak i one veličine kod kojih takva ravnoteža ne postoji. Ovaj primjer, a i mnogi drugi koje smo otkrili u istraživanjima, govori kako fenomeni mogu uspostavljati veoma različite oblike matematičke ravnoteže.

RELACIJA: PAR-NEPAR

Veoma su zanimljive i relacije *par-nepar* koje međusobno povezuju skupove konsonanata objavljenih na početku nekih sura u *Kur'anu* i konsonante iz arapskog alfabeta koji se ne nalaze u tim skupovima konsonanata. Evo nekih primjera:

Parne i neparne numeričke vrijednosti konsonanata
koji su odabrani za skupove konsonanata

Broj konsonanata sa parnom numeričkom vrijednosti	Ukupan broj konsonanata	Broj konsonanata sa neparnom numeričkom vrijednosti
	14	
	↙ ↘	
9		5

Parne i neparne numeričke vrijednosti
Konsonanata koji nisu odabrani za skupove

Broj konsonanata sa parnom numeričkom vrijednosti	Ukupan broj konsonanata	Broj konsonanata sa neparnom numeričkom vrijednosti
	14	
	↙ ↘	
5		9

Dakle, broj odabranih konsonanata sa *neparnom* numeričkom vrijednosti jednak je broju neodabranih konsonanata sa *parnom* numeričkom vrijednosti, dok je broj odabranih konsonanata sa *parnom* numeričkom vrijednosti jednak broju neodabranih

konsonanata sa *neparnom* numeričkom vrijednosti. Očigledno je da su te numeričke vrijednosti u korelaciji jedna s drugom.
Zanimljivo je navesti da zbir *dvije* neparne vrijednosti iz navedenih tabela daje *parni* rezultat**.** To je još jedan dokaz da je princip *parnosti* na kojem *Kur'an* toliko insistira jedan od temeljnih Božijih principa u kreaciji teksta *Kur'ana*.

DVIJE POLOVINE KONSONANATA IZ ARAPSKOG ALFABETA

Ukupan broj konsonanata u arapskom alfabetu može se podijeliti na dva skupa. To su konsonanti u prvoj polovini i konsonanti u drugoj polovini alfabeta.

Prva polovina konsonanata

Broj neodabranih konsonanata za skupove	Ukupan broj konsonanata	Broj odabranih konsonanata za skupove
	14	
	⬋ ⬊	
9		5

Druga polovina konsonanata

Broj neodabranih konsonanata za skupove *Kur'anu*	Ukupan broj konsonanata	Broj odabranih konsonanata za skupove
	14	
	⬋ ⬊	
5		9

Kao što se vidi, postoji egzaktna matematička veza između broja konsonanata sa *parnom* i *neparnom* numeričkom vrijednosti koji su odabrani za skupove konsonanata u *Kur'anu* i broja odabranih i neodabranih konsonanata iz prve i druge polovine arapskog alfabeta. To je također dokaz koliko je u kreaciji teksta *Kur'ana* značajan princip dualnosti.

ANALOGNI KOD KONSONANATA

Svaki broj ima svoj analogni izraz. Na primjer, analogni kod broja 12 je broj 21, broja 59 je broj 95, broja 931 je broj 139, itd. Analogni kod dobiva se tako što se neki broj napiše obrnutim redoslijedom. Taj kod susrećemo u svim surama u *Kur'anu*, a također i u svim Božijim djelima u prirodi. Evo kako izgleda taj kod na primjeru konsonanata koji su odabrani za skupove konsonanata u *Kur'anu*. Konsonante ćemo poredati redoslijedom kakav imaju u arapskom alfabetu.

Konsonanti	alif	ha	ra	sin	sad	ta	\`ayn
Numerička vrijednost	1	6	10	12	14	16	18
Analogni kod	10	60	1	21	41	61	81

Konsonanti	qaf	kaf	lam	mim	nun	ha	ya
Numerička vrijednost	21	22	23	24	25	27	28
Analogni kod	12	22	32	42	52	72	82

Sada ćemo analizirati *parne* i *neparne* numeričke vrijednosti analognih kodova navedenih konsonanata:

Broj konsonanata sa *parnom* numeričkom vrijednosti analognog koda	Ukupan broj konsonanata	Broj konsonanata sa *neparnom* numeričkom vrijednosti analognog koda
	14	
	↙ ↘	
9		5

Dakle, u ovom primjeru postoji kreacija prema istom modelu u tabelama koje smo naveli u prethodnom dijelu knjige.

Analogni kod neodabranih konsonanata za skupove konsonanata u Kur'anu

Konsonanti	ba	ta	la	\im	ka	dal	ral
Numerička vrijednost	2	3	4	5	7	8	9
Analogni kod	20	30	40	50	70	80	90

Konsonanti	za	šin	dad	za	gayn	fa	waw
Numerička vrijednost	11	13	15	17	19	20	26
Analogni kod	11	31	51	71	91	2	62

Parne i neparne numeričke vrijednosti analognih kodova navedenih konsonanata su:

Broj konsonanata sa *parnom* numeričkom vrijednosti analognog koda	Ukupan broj konsonanata	Broj konsonanata sa *neparnom* numeričkom vrijednosti analognog koda
	14	
	↙ ↘	
9		5

Kao što vidimo, analogni kodovi *parnih* i *neparnih* konsonanata koji su odabrani za skupove konsonanata, te konsonanata koji nisu odabrani za te skupove, kreirani su prema jednom te istom modelu kreacije i stvaranja. To je princip *parnosti*, odnosno *dualnosti*, koji, kako već rekosmo, predstavlja jedan od temelja u Božijoj kreaciji teksta *Kur'ana*.

MAKRO-TEORIJSKA KONCEPCIJA

Kada se iz perspektive matematike razmišlja o tajnama odabira konsonanata iz arapskog alfabeta za skupove konsonanata koji su objavljeni na početku 29 sura u *Kur'anu,* neizostavno se postavljaju se i pitanja: Kako, prema matematici, izgleda makroteorijska

koncepcija za odabir tih konsonanata? Kada bismo mogli na neki način tu koncepciju prikazati u obliku konkretnih matematičkih formula i grafičkih skica i prikaza, kako bi izgledale te skice i prikazi? Riječ je o veoma kompleksnom naučnom problemu pa je izvjesno da nauka ne može dati odgovor na to pitanje. Međutim, možemo barem pokušati pronaći objašnjenje za neke od tih tajni. Evo jednog primjera:

Treći kod

Već smo spomenuli da nam je kompjuterska analiza teksta *Kur'ana* otkrila da konsonante na početku nekih sura u toj Knjizi međusobno povezuju kodovi 19 i 7. Međutim, to nije sve. Ta analiza je otkrila i mogućnost da, pored ta dva koda, postoje još neki drugi kodovi koji zajedno sa devetnaestkama i sedmicama povezuju tekst u toj Knjizi. Zbog toga ćemo pokušati da taj hipotetički treći kod otkrijemo i u fenomenu konsonanata o kojima je ovdje riječ. Taj kod može se otkriti uz pomoć slijedeće formule:

$$[(Sx(19) + Sx(7)) + (X + X)] = 0;$$

$$X = \text{Treći kod}$$

Rješenje za ovu jednačinu je:

$$X = 29$$

$$[(S29(19) + S29(7)) + (29 + 29)] = 0$$

$$S29(19) = 145; \quad S29(7) = (-)\ 203$$

$$[(145 - 203) + (29 + 29)] = 0$$

$$(58 - 58) = 0$$

Dakle, ova matematička analiza otkriva da postoji mogućnost da su skupovi konsonanata na početku nekih sura u *Kur'anu* kreirani i uz pomoć koda 29. Sada ćemo provjeriti da li je to zaista tako.

Treći kod u konsonantima iz arapskog alfabeta

Numerička vrijednost odabranih konsonanata	Skupovi 29	Numerička vrijednost neodabranih konsonanata	Skupovi 29

1	S29(1)= -377	2	S29(02)=-348
6	S29(6)= -232	3	S29(03)=-319
10	S29(10)=-116	4	S29(04)=-290
12	S29(12)= -58	5	S29(05)=-261
14	S29(14)= 0	7	S29(07)=-203
16	S29(16)= +58	8	S29(08)=-174
18	S29(18)=+116	9	S29(09)=-145
21	S29(21)=+203	11	S29(11)= -087
22	S29(22)=+232	13	S29(13)= -029
23	S29(23)=+261	15	S29(15)= 029
24	S29(24)=+290	17	S29(17)= +087
25	S29(25)=+319	19	S29(19)=+145
27	S29(27)=+377	20	S29(20)=+174
28	S29(28)=+406	26	S29(26)=+348

Skupove sa po 29 brojeva izračunali smo tako što smo sabrali 29 brojeva u linearnom skupu datih brojeva. Na primjer:

S29(22) = (-6) + (-5) + (-4) + (-3) + (-2) + (-1) + 0 + 1 + 2 + 3 + 4 + +5 + 6 + 7 + 8 + 9 + 10 + 11 + 12 + 13 + 14 + 15 + 16 + 17 + 18 + +19 + 20 + 21 + 22) = 232

Matematička korelacija odabranih i neodabranih konsonanata izgleda ovako:

Primjer 1

Numerička vrijednost odabranih konsonanata	Skupovi 29		Numerička vrijednost neodabranih konsonanata	Skupovi 29
1	S29(01)= -377		2	S29(2)=-348
6	S29(06)= -232		3	S29(3)=-319
10	S29(10)= -116	783	4	S29(4)=-290
12	S29(12)= -058		5	S29(5)=-261

14	S29(14)= 0	7		S29(7)=-203
16	S29(16)= +58	8		S29(8)=-174
18	S29(18)=+116	9		S29(9)=-145
21	S29(21)=+203	11		S29(11)= -087
22	S29(22)=+232	13		S29(13)= -029
23	S29(23)=+261	15		S29(15)= +29
24	S29(24)=+290	17		S29(17)= +87
25	S29(25)=+319	19	783	S29(19)=+145
27	S29(27)=+377	20		S29(20)=+174
28	S29(28)=+406	26		S29(26)=+348

Zbir negativnih vrijednosti *prvih pet* odabranih konsonanata jednak je zbiru pozitivnih vrijednosti *posljednjih pet* neodabranih konsonanata.

(377+232+116+58+0) = (29+87+145+174+348)

783 = 783

Dakle, postoji egzaktan matematički sklad i ravnoteža između negativnih i pozitivnih vrijednosti odabranih i neodabranih konsonanata.

KONEKCIJA ODABRANIH KONSONANATA

Kada se izvrši konekcija skupova odabranih konsonanata, kao rezultat opet se dobije broj 783:

377, 232, 116, 058,000 ➔ 377 232 116 058 000

377 232 116 058 000 = (783 + 783 + 783... + 783)

ili:

377 232 116 058 000 = [(377+232+116+058+000) x Y]

Y = 481,777,926,000

U ovom primjeru dekodirali smo digitalne informacije koje su u odabranim konsonantima bile predstavljene u šifriranom obliku. Output element ovog informacionog sistema je broj 783. Taj broj je bio skriven u skupovima sa po 29 brojeva navedenih konsonanata. Otkrili smo ga sabiranjem i konekcijom aritmetičkih izraza tih konsonanata. To, međutim, nije sve. Digitalne informacije iz ovog vrhunski kompleksnog informacionog sistema skrivene su i u nekim drugim šifriranim oblicima. Evo nekih primjera:

Obrnuta konekcija

Skupove sa po 29 brojeva koji su u ovom informacionom sistemu predstavljeni redoslijedom numeričkih vrijednosti konsonanata od manje vrijednosti ka većoj predstavit ćemo u obrnutom smjeru, od veće vrijednosti ka manjoj. To ćemo uraditi ovako:

000, 058, 116, 232, 377 ➔ 000 058 116 232 377

58 116 232 377 = (783 + 783 + 783... + 783)

ili:

58 116 232 377 = [(58 + 116 + 232 + 377) x Y]

Y = 74,222,519.

Gledajući iz ugla matematike, ovdje se radi o nevjerovatnom fenomenu o kojem svoj sud tek treba dati nauka. Naime, zbunjuje činjenica da neki skup trocifrenih brojeva u linearnom i obrnutom redoslijedu daju jedan te isti rezultat, a to je u ovom primjeru broj 783. Također, frapantno je da zbir tih trocifrenih brojeva i njihova konekcija daju jedan te isti rezultat. Još mnogo toga zbunjuje i zadivljuje, pa očekujemo da će nauka u skoroj budućnosti detaljnije izučiti ovaj fenomen i dati objašnjenje. Evo još nekih argumenata koji upućuju na zaključak da se u ovom primjeru zaista radi o neobičnom matematičkom fenomenu:

Razlika linearnog i obrnutog redoslijeda

Linearni redoslijed =377 232 116 058 000
Obrnuti redoslijed = 000 058 116 232 377

(377 232 116 058 000 - 58 116 232 377) = 377,173,999,825,623

377,173,999,825,623. = (783 + 783 + 783... + 783)

ili:

377,173,999,825,623 = [(377 + 173 + 999 + 825 +623) x Y]

Y = 481,703,703,481.

Konekcija obrnutog i linearnog redoslijeda

58 116 232 377 377 232 116 058 000 = [(719+931)xY]

Y = 35,221,959,016,592,261,888,520

Nepravilan redoslijed skupova brojeva

Skupove trocifrenih brojeva o kojima ovdje govorimo možemo prikazati i u obliku nepravilnog redoslijeda:

Primjer 1

377, 232, 116, 058, 000 ➔ 000, 116, 058, 377, 232

116 058 377 232 = (783 + 783 + 783... + 783)

Primjer 2

377, 232, 116, 058, 000 ➔ 377 116 000 232 058

377 116 000 232 058 = (783 + 783 + 783... + 783)

Primjer 3

377, 232, 116, 058, 000 ➔ 116 000 377 058 232

116 000 377 058 232 = (783 + 783 + 783... + 783)

itd.

KONEKCIJA SKUPOVA NEODABRANIH KONSONANATA

Kada se izvrši konekcija skupova neodabranih konsonanata, kao rezultat dobije se broj 783:

29, 087,145, 174, 348 ➔ 29 087 145 174 348

29 087 145 174 348 = (783 + 783 + 783... + 783)

ili:

29 087 145 174 348 = [(29+087+145+174+348) x Y]

Y = 37,148,333,556.

Obrnuta konekcija

348, 174, 145, 087, 029 ➔ 348 174 145 087 029

348 174 145 087 029 = (783 + 783 + 783... + 783)

ili:

348 174 145 087 029 = [(348 +174 +145 + 087 + 029) x Y]

Y = 444,666,851,963

Razlika obrnutog i linearnog redoslijeda

Linearni redoslijed = 029 087 145 174 348
Obrnuti redoslijed = 348 174 145 087 029

(348 174 145 087 029 - 029 087 145 174 348) =
= 319,086,999,912,681

319,086,999,912,681 = (783 + 783 + 783... + 783)

Nepravilan redoslijed skupova brojeva

Skupovi trocifrenih brojeva o kojima je ovdje riječ mogu se prikazati i u obliku nepravilnog redoslijeda:

Primjer 1

029, 087, 145, 174, 348, → 174, 348, 029, 087, 145

174, 348, 029, 087, 145 = (783 + 783 + 783... + 783)

Primjer 2

029, 087, 145, 174, 348, → 087, 174, 029, 145, 348

087 174 029 145 348 = (783 + 783 + 783... + 783)

Primjer 3

029, 087, 145, 174, 348, → 029 145 087 174 348

029 145 087 174 348 = (783 + 783 + 783... + 783)

itd.

PRIMARNI I SEKUNDARNI KODOVI

Kod 29 je, kao što smo naveli, proizašao iz kodova 19 i 7. Zbog toga se može reći da su u toj matematičkoj relaciji primarni kodovi

brojevi 19 i 7, a da je broj 29 sekundarni kod. Nakon toga, iz tog sekundarnog koda 29 kao matematički rezultat nastao je broj 783. U tom matematičkom kontekstu u kojem su brojevi 29 i 783 u korelaciji jedan s drugim može se reći da je kod 29 primarni, a kod 783 sekundarni. Na sličan način i mnogi drugi kodovi su u datom kontekstu primarni, a u nekom drugom sekundarni. Ti kodovi se granaju u raznim pravcima i imaju različitu ulogu i značenje. Taj fenomen grananja kodova i njihovo transformiranje iz jednog oblika u drugi tek treba da objasni nauka. Kao zanimljivost, navodimo činjenicu da u kreaciji skupova konsonanata, o čemu ćemo govoriti u nastavku, jednu od primarnih uloga ima kod 783.

KOD 783

Numeričke vrijednosti prvih pet odabranih konsonanata su:

1, 06, 10, 12 i 14.

Numeričke vrijednosti posljednjih pet neodabranih konsonanata su:

15, 17, 19, 20, 26

Konekcija i korelacija:

[(1517192026 – 106101214) x Y] = 31 775 030

Y = 43

Dekompozicija

31 775 030 = (931 + 931 + 931... + 931)

31 775 030 = (931 x 34 130)

Već smo rekli da je broj 931 aritmetički izraz za ime *Allah*.

U ovoj matematičkoj relaciji taj broj međusobno povezuju numeričke vrijednosti odabranih i neodabranih konsonanata iz arapskog alfabeta.

Korelacija zbira numeričkih vrijednosti

Zbir numeričkih vrijednosti prvih pet odabranih konsonanata je:

(1 + 6 + 10 + 12 + 14) = 43

Zbir numeričkih vrijednosti posljednjih pet neodabranih konsonanata je:

(15 + 17 + 19 + 20 + 26) = 97

Konekcija i dekompozicija:

(97 i 43) ➔ 9743

9743 = (197+931+197+931+197+931+197+931) + 719 +
+ (197+931+197+931+197+931+197+931)

U ovom primjeru numeričke vrijednosti navedenih konsonanata međusobno povezuju kodovi 19 i 7, i aritmetički izraz za ime *Allah*.

Napominjemo da smo u navedenom primjeru zbir numeričkih vrijednosti odabranih konsonanata stavili na *desnu*, a neodabranih na *lijevu* stranu. Da smo drugačije uradili, ne bismo imali matematički sklad u kreaciji tih konsonanata. To je još jedan od egzaktnih matematičkih dokaza da Bog u kreaciji fenomena skupova konsonanata u *Kur'anu* prednost daje desnoj strani.

KOD 1856

Broj 783 je samo jedan od kodova u sistemu parova korespondirajućih kodova fenomena o kojem ovdje govorimo. Drugi

kod koji je korespondirajući broju 783 je kod 1856. Taj kod smo otkrili na slijedeći način:

Dekodiranje koda 1856

Numerička vrijednost odabranih konsonanata	Skupovi 29	Numerička vrijednost neodabranih konsonanata	Skupovi 29
1	S29(1)= -377	2	S29(2)=-348
6	S29(6)= -232	3	S29(3)=-319
10	S29(10)=-116	4	S29(4)=-290
12	S29(12)= -58	5	S29(5)=-261
14	S29(14)= 0	7	1856 S29(7)=-203
16	S29(16)=+058	8	S29(8)=-174
18	S29(18)=+116	9	S29(9)=-145
21	S29(21)=+203	11	S29(11)= -087
22	S29(22)=+232 1856	13	S29(13)= -029
23	S29(23)=+261	15	S29(15)= +029
24	S29(24)=+290	17	S29(17)= +087
25	S29(25)=+319	19	S29(19)=+145
27	S29(27)=+377	20	S29(20)=+174
28	S29(28)=+406	26	S29(26)=+348

Zbir *prvih devet* numeričkih vrijednosti odabranih konsonanata čija vrijednost nije negativan broj jednak je zbiru numeričkih vrijednosti *prvih devet* neodabranih konsonanata čija je vrijednost negativan broj.

Odabrani konsonanti

(0+58+116+203+232+261+290+319+377) = 1856

Neodabrani konsonanti

(348+319+290+261+203+174+145+87+29) = 1856

U ovom primjeru također postoji egzaktna matematička ravnoteža u kreaciji fenomena kur'anskih konsonanata. Ključ za uspostavljanje te ravnoteže je broj 1856.

Korelacija kodova 783 i 1856

Kodove 783 i 1856 međusobno povezuju mnoge veoma interesantne matematičke relacije. Radi se o kompleksnim vezama koje, prema našem mišljenju, otkrivaju jednu radikalno novu dimenziju matematike kao nauke, i to onu dimenziju čijom abecedom su ispisani vrhunski kompleksni programski, kibernetski i informacioni sistemi i zakonitosti. Evo samo nekih primjera:

Korelacija sa kodovima 19 i 7

U prethodnom izlaganju naveli smo da su temeljni kodovi u projektovanju fenomena skupova konsonanata, koji su objavljeni na početku 29 sura u *Kur'anu*, brojevi 19 i 7. Output element tih primarnih kodova je, kako smo već vidjeli, kod 29. I taj broj ima svoje output kodove, a to su brojevi 783 i 1856. Dakle, ovaj sistem kodiranja počinje sa brojevima 19 i 7, a završava se sa kodovima 783 i 1856. Kodove 783 i 1856 također međusobno povezuju devetnaestke i sedmice. To možemo vidjeti iz slijedećeg primjera:

(783 i 1856) ➔ 7831856

$$7831856 = \{(197+197) + [(197+719+197)\text{x } Y]+ (197+197)\}$$

$$Y = 7036$$

Očito, brojevi 783 i 1856 su zaista u korelaciji sa kodovima 19 i 7.

Množenje skupova sa po 29 brojeva

Kada se pomnože skupovi sa po dvadeset i devet brojeva iz prethodnih tabela otkriva se da su u proizvodima tih skupova skriveni kodovi 783 i 1856. Evo nekih primjera:

Primjer 1

Numerička vrijednost odabranih konsonanata	Skupovi 29	Numerička vrijednost neodabranih konsonanata	Skupovi 29
1	S29(01)= -377	2	S29(2)=-348
6	S29(06)= -232	3	S29(3)=-319
10	S29(10)= -116 783	4	S29(4)=-290
12	S29(12)= -058	5	S29(5)=-261
14	S29(14)= 0	7	S29(7)=-203
16	S29(16)= +58	8	S29(8)=-174
18	S29(18)=+116	9	S29(9)=-145
21	S29(21)=+203	11	S29(11)= -087
22	S29(22)=+232	13	S29(13)= -029
23	S29(23)=+261	15	S29(15)= +029
24	S29(24)=+290	17	S29(17)= +087
25	S29(25)=+319	19	783 S29(19)=+145
27	S29(27)=+377	20	S29(20)=+174
28	S29(28)=+406	26	S29(26)=+348

Odabrani konsonanti

(377x232x116x58) = 588 457 792;

588 457 792 = (1856 + 1856 + 1856... + 1856)

ili:

588 457 792 = (1856 x Y)

Y_1 = 315 057

Neodabrani konsonanti

$$(29x87x145x174x348) = 22\ 152\ 040\ 920;$$

$$22\ 152\ 040\ 920 = (783 + 783 + 783... + 783)$$

ili:

$$22\ 152\ 040\ 920 = (783 \text{ x } Y)$$

$$Y_2 = 28\ 291\ 240$$

Kao što se vidi, kodovi 783 i 1856 su bili skriveni u proizvodu skupova sa po 29 numeričkih vrijednosti konsonanata koji su odabrani i koji nisu odabrani za kreaciju fenomena o kojem ovdje govorimo.

SKRIVENI BROJ 931

Kada smo množenjem skupova konsonanata otkrili skrivene brojeve 783 i 1856, pitali smo se da li je na sličan način u tim skupovima skriven i broj 931, koji, kako smo već kazali, predstavlja aritmetički izraz za Božije ime. Uskoro smo otkrili da je taj broj skriven, ako tako možemo reći, na najmanje očekivanom mjestu i na tajanstven način. Skriven je u rezultatima prethodno navedenih matematičkih relacija. Otkrit ćemo ga čim izvršimo dekonekciju tih rezultata. To ćemo uraditi na slijedeći način:

$$Y_1 = 315\ 057 \qquad Y_2 = 28\ 291\ 240$$

Dekonekcija:

315 057 i 28 291 240

(315 057 i 28 291 240) ➔ (315,057,28,291,240)

(315,057,28,291,240) ➔ (315+57+28+291+240)

$$(315+57+28+291+240) = 931$$

Kao što se vidi, broj 931 bio je skriven u navedenim skupovima sa po 29 brojeva. To što nam je bilo skriveno postalo je vidljivo uz

pomoć savremenih programskih, kibernetskih i informacionih sistema i zakonitosti.

Primjer 2

Numerička vrijednost odabranih konsonanata	Skupovi 29	Numerička vrijednost neodabranih konsonanata	Skupovi 29
1	S29(1)= -377	2	S29(2)=-348
6	S29(6)= -232	3	S29(3)=-319
10	S29(10)=-116	4	S29(4)=-290
12	S29(12)= -58	5	S29(5)=-261
14	S29(14)= 0	7	1856 S29(7)=-203
16	S29(16)=+058	8	S29(8)=-174
18	S29(18)=+116	9	S29(9)=-145
21	S29(21)=+203	11	S29(11)= -087
22	S29(22)=+232 1856	13	S29(13)= -029
23	S29(23)=+261	15	S29(15)= +029
24	S29(24)=+290	17	S29(17)= +087
25	S29(25)=+319	19	S29(19)=+145
27	S29(27)=+377	20	S29(20)=+174
28	S29(28)=+406	26	S29(26)=+348

Lijeva strana tabele

(58x116x203x232x261x290x319x377) =2 884 300 757 994 015 360

2884300757994015360 = (1856+1856+1856... + 1856)

ili:

2884300757994015360 = (1856 x Y_1)

Y_1 = 1,554,041,356,677,810.

U ovom rezultatu nalaze se mnogobrojne devetnaestke i sedmice:

1,554,041,356,677,810. = [(19x7) + 197) x Y]

Desna strana tabele

(348x319x290x261x203x174x145x87) = 108577283341793943600

108 577 283 341 793 943 600 = (783 + 783 + 783... + 783)

ili:

108 577 283 341 793 943 600 = (783 x Y_2)

Y_2 = 138,668,305,672,789,200

Ovaj rezultat, u stvari, čine međusobno spojene devetnaestke i sedmice i aritmetički izraz za Božije ime:

138 668 305 672 789 200 = [(719+931) x Y]

Y = 84,041,397,377,448.

Zanimljiv je i slijedeći detalj: proizvod brojeva sa desne strane tabele kao svoj rezultat daje i kodove 19 i 7, te aritmetički izraz za ime *Allah*:

108 577 283 341 793 943 600 = [(719+931)xY]

Y = 65,804,414,146,541,784.

Dekompozicija ovog rezultata ponovo nam daje kod 783:

65,804,414,146,541,784. = (783+783+783... + 783)

Y = 35,454,964,518,610.

U navedenom rezultatu susrećemo i neke druge oblike povezivanja devetnaestki i sedmica. Evo jednog primjera:

108 577 283 341 793 943 600 = {[(19x7) + 197]x Y}

Y = 329,022,070,732,708,920.

U ovom primjeru također dekompozicija dobivenog rezultata ponovo daje kod 783:

329,022,070,732,708,920 = (783 + 783 + 783... + 783)